

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

IN ACEST NUMĂR:

Rețetele lui Apollo

102 va primi un nume

O întrebare
pentru femei...

Pasiunea creației. La Institutul de mobilă din Moscova

NU VOR MAI FI ACCIDENTE!

Școala
virogilor
lin
Rishikesh

Atențiune, transmite vulcanul!

Stația montată pe culmea craterului Avacinsk controlează și înregistrează activitatea vulcanului.

ANUL XXII

47

(1132)

25 noiemb. 1966

12 pagini, 1 leu

PROZĂ

Babi-Iar

(Fragment din romanul-document cu același titlu)

...Această întâmplare de necrezut s-a petrecut în vara anului 1942. Ea este bine cunoscută și, într-o vreme, celebra ripă era amintită așa: „Babi-Iar — unde au fost împușcați fotbalistii”. Întâmplarea care circula pe atunci în chip de legendă este atât de grăitoare, încât vreau s-o amintesc în întregime. Iată povestea.

Echipa kievleană „Dinamo” fusese pină la război una din cele mai bune din țară. Suporterii își cunoșteau foarte bine favoriții și mai ales pe vestitul portar Trusevici.

Echipa n-a fost evacuată din pricina încercuirii. La începutul ocupației hit-

Echipa armatei germane — Echipa orașului Kiev”.

În ziua meciului, stadionul era plin. Jumătate, cu cele mai bune locuri, era ocupat de nemți, inclusiv ofițeri superiori și comandantul orașului. Ocupanții erau veseli și se bucurau anticipat de victoria echipei lor. Cealaltă jumătate a stadionului era ocupată de locuitorii Kiev-ului, înfometăți și jerpeliți.

Meciul a început. Dinamoviștii erau slăbiți și vlăguși de putere. Fotbaliștii nemți jucau brutal, dar arbitrul nu semnală duritățile. Când mingea a fost introdusă în poarta kievlenilor, nemții

Dinamoviștii l-au ascultat în tăcere și au ieșit pe teren. Fluierul arbitrului a dat semnalul începerii celei de a doua reprize. Dinamoviștii joacă bine și marchează al treilea gol. Jumătate din stadion e în culmea entuziasmului și mulți pling de bucurie; cealaltă jumătate bolborosește, indignată. Apoi, dinamoviștii marchează încă un gol. Nemții din tribune încep să se agite și își duc mâinile la tocurele pistoalelor. Jandarmii înconjoară terenul.

Jocul e pândit de pericole mortale, dar kievlenii din tribune nu știu nimic despre asta și își manifestă zgomotos bucuria. Fotbaliștii nemți sînt la pămînt. Dinamoviștii introduc, încă o dată, balonul în poarta lor. Comandantul, împreună cu toți ceilalți ofițeri, părăsește tribuna.

Arbitrul fluieră sfîrșitul meciului, înainte de terminarea celor nouăzeci de minute reglementare. Jandarmii nu mai așteaptă ca jucătorii să intre în vestiare, îi înșfacă pe dinamoviști, îi urcă într-o mașină închisă și-i duc la Babi-Iar..

Anatoli Kuznețov

P. G.

VIAȚA LITERARĂ

Congresul

scriitorilor sovietici

În Uniunea Sovietică se desfășoară cu febrilitate lucrările pregătitoare pentru cel de-al patrulea Congres al scriitorilor sovietici.

Presă literară acordă o deosebită atenție congreselor republicane ale scriitorilor, care premerg congresul unional. Zilele acestea, ziarele și revistele s-au ocupat îndeaproape de congresele scriitorilor ucraineni și armeni.

La Leningrad au avut loc două conferințe dedicate problemelor actuale ale literaturii sovietice. Prima a avut ca obiect reflectarea muncii în literatură contemporană, iar a doua a fost consacrată problemelor sociale ale artei.

Cu multă asiduitate se dezbate problemele estetice ale literaturii. Astfel, „Literaturnaia Gazeta” a publicat câteva articole orientate spre definirea eroului contemporan al literaturii sovietice („Erou-contemporan” de Boris Buriak și altele). Un alt subiect întilnit acum frecvent în paginile revistelor literare este acela al realismului, mai exact al realismului contemporan (cum sună și titlul unui articol publicat de V. Ivanov în publicația amintită mai sus). În „Literaturnaia Rossia”, un amplu articol se ocupă de principalele tendințe ale criticii contemporane.

Proiecte

Rubricile din reviste dedicate Congresului al IV-lea includ cu regularitate convorbiri cu scriitorii sovietici despre planurile lor de creație.

Într-unul din ultimele numere din „Literaturnaia gazeta” își expun proiectele scriitorii Nikolai Ravici și Vadim Șefner.

Prîmul, după ce a încredințat editurii manuscrisul unui nou volum de memorii, lucrează la o serie de povestiri despre colaboratorii apropiați ai lui Lenin.

Poetul Vadim Șefner, care a debutat de curînd în proză cu câteva povestiri științifico-fantastice pline de o vervă acidă, anunță publicarea unei noi nuvele de același fel, intitulată „Țintașul întîrziat”. O altă povestire, din același ciclu, se va numi „Omul cu cinci” de „nu”. Două dintre aceste „nu”-uri se referă la faptul că eroul povestirii nu este frumos și nu este îndemînat. Scriitorul a refuzat, însă, să indice și celelalte trei „nu”-uri care îi caracterizează personajul.

S. Brodski

Din ciclul de desene pentru romanul „Babi-Iar”

leriste, jucătorii ei au intrat în anonim, lucrînd pe la diferite întreprinderi. Dar, cu nostalgia fotbalului, au început să se antreneze pe un teren viran. Faptul a devenit imediat cunoscut atît copiilor din împrejurimi, locuitorilor Kiev-ului, cît și comandamentului german.

Comandantul a convocat jucătorii și le-a spus: „De ce pe un teren viran? Stadionul e oricum pustiu, antrenați-vă acolo. Nu sîntem împotriva sportului, dimpotrivă”.

Dinamoviștii s-au declarat de acord și au început să se antreneze pe stadion. După cîva timp, nemții i-au chemat din nou: „Kiev-ul trăiește zile de pace. Cinematografele și opera au fost redeschise; stadionul trebuie și el folosit. Să vadă fiecare că pacea este instalată în toate drepturile ei. Vă propunem o întîlnire cu echipa armatei germane”.

Dinamoviștii au cerut timp de gîndire. Unii erau împotriva acestui meci, socotînd că o întîlnire cu fasciștii, chiar pe terenul de sport, este o rușine, un act de trădare. Alții au ripostat: „Dimpotrivă! O să-i batem, o să-i facem de ris în fața poporului și o să ridicăm, astfel, moralul kievlenilor”. Părerea lor a fost acceptată. Echipa a început să se pregătească cu asiduitate, sub numele de „Start”.

Și pe străzile orașului și-au făcut apariția niște afișe țipătoare: „Fotbal.

din tribune au urlat de bucurie. Cealaltă jumătate a tribunelor tăcea. Părea să spună: ne bat și la fotbal.

Atunci dinamoviștii, plini de mînie, au prins aripi. Au început să-și domine adversarii și au marcat, cu prețul unui efort deznădăjduit, golul egalizator. Venise rîndul nemților să tacă, în timp ce kievlenii se îmbrățișau și strigau fericiți.

Apoi, aducîndu-și parcă amînte de măiestria lor de odinioară, după o combinație inspirată dinamoviștii au marcat un al doilea gol. Spectatorii înfometăți și jerpeliți din tribune strigau: „Ura! Ii bat pe nemți!”

Acest „Ii bat pe nemți!” era o manifestare ce nu aparținea de sport... Nemții au început să se agite în fața tribunelor, cerînd intreruperea meciului. La terminarea primei reprize, echipele au părăsit terenul.

În pauză un ofițer din loja comandantului s-a îndreptat spre vestiare și le-a spus dinamoviștilor, pe un ton politicos: „Bravo vouă, dinamoviștilor, ați demonstrat un fotbal de calitate, pe care noi îl prețuim. Onoarea voastră sportivă a fost apărată cu succes. Dar acum, în repriza a doua, jucați mai liniștit, pentru că, înțelegeți și singuri, nu puteți câștiga. Așa trebuie. Echipa armatei germane n-a pierdut nicodată și mai ales în teritoriile ocupate. Asta-i ordinul. Dacă nu veți pierde — veți fi împușcați”.

VITRINA

Copilarie și maturitate

Între intenția fundamentală a lui Nikolai Dubov și realitatea povestirii *) sale decalajul e mare. Scriitorul a încercat să imprime comportamentul specific al personajelor sale mature pe retina proaspătă a unui copil de vîrstă primilor ani de școală. Încercarea, evident, nu e nouă, iar rezultatele sînt adesea remarcabile; candoarea vîrstei e un acid ce nu cruță ticurile și tarele celor maturi. Dar autorul s-a interpus mult prea frecvent între Iurka și ceilalți eroi, le-a împrumutat propriii săi ochelari, frustrîndu-și astfel povestirea de prospețimea ce ar fi trebuit să acționeze în sensul arătat mai sus.

Dincolo de acest neajuns, povestirea se dovedește, însă, opera unui scriitor adevărat, în stare să jaloneze cu o autentică forță universul ireal al povestirii. Aceasta se petrece între limitele unei gospodării de cantonier, la malul mării, unde, cu totul întîmplător, au poposit pentru a-și petrece vacanța arhitectul Vitali Sergheevici și Iulia Ivanovna. În lumea familiei izolate, care trăiește prin natura muncii ei la marginea vieții colhoznice, apariția celor doi este un eveniment insolit, începînd cu semnele exterioare ale civilizației pe care le aduc cu ei (cortul, cu toate utilajele necesare unui trai confortabil etc.) și terminînd cu reacțiile lor la evenimentele ce-i asaltează, cu întregul lor mod de viață, diferit de cel al Neceavilor. Se înțelege că reacția cea mai promptă vine din partea lui Iurka. Băiatul înregistrează fulgurător tot ceea ce este nou și neobișnuit în relațiile dintre oaspeți și în relațiile acestora cu lumea înconjurătoare. Surprizele sînt mari și urmele pe care le sapă în conștiința lui, adînci.

Vitali Sergheevici și Iulia Ivanovna se iubesc cu o dragoste neobișnuită, despre care aflăm, la sfîrșit, că este pe-celuită cu însemnul păcatului. Dar caracterul ei deosebit îl surprinde plăcut pe Iurka, îl fascinează fără voia lui, pentru că e cu totul altceva decît ceea ce observase în preajmă-i. Apoi, însăși personalitatea arhitectului, cueroare, îl atrage în chip irezistibil. Pentru că Vitali Sergheevici, în ciuda vîrstei, și-a păstrat intactă naivitatea unui creator autentic, sensibilitatea unui om cu o bogată conformație spirituală și înțelegerea matură pentru oamenii și pentru faptele din jurul lui. Iurka și frații lui îl însoțesc pretutindeni: la plajă, în peregrinările prin orașul apropiat după cumpărături și îi caută compania ori de cîte ori este posibil.

Se pare că tihna acestui cuplu este intangibilă, cînd iată că valurile furtunoase ale mării îl atrag pe Vitali Sergheevici, dornic să le înfrîngă. Încercarea îi este, însă, fatală. Trăsnetul întîmplării sfișie nu numai existența Iuliei Ivanovna, ci și existența lui Iurka și nu numai pentru că, după dispariția acestui înțelept prieten, rămîne din nou singur. Apariția familiei lui Vitali Sergheevici, inclusiv a soției acestuia, declanșează mîrginirea și grosolănia Neceavilor, care nu-s în stare să țină

*) Nikolai Dubov: „Fugarul”, revista „Novii Mir”, nr. 4/1966.

radioactivi și sfârșind cu cele 192 de linii automate, având o lungime totală de 60 de kilometri. Gama produselor este foarte variată. Ea începe cu turismul „Z.I.L.-111” (200 de cai putere, viteză maximă 170 km/oră), trece prin autobuzul „Iunost” (dotat nu numai cu radio, ci și cu televizor) și ajunge la camionul de 5 tone „Z.I.L.-157”.

Și mai interesant este însă viitorul. Pe bancul de probă se află acum camionul „Z.I.L.-130”, destinat special ținuturilor înghețate din nord. O primă trăsătură a mașinii este aceea că reparația generală nu va mai fi necesară, ca până acum, după 150 000, ci după 200 000 de kilometri. Cabina șoferului este etanșă, astfel încât în caz de avarii, conducătorul mașinii va putea sta confortabil, la căldură, vreme de 24 de ore, chiar dacă afară va fi o temperatură de minus 50 de grade. „Z.I.L.”-ul „polar” va fi prevăzut și cu un fel de aripi laterale, care-i vor permite să străbată regiunile inundate de dezghețurile de primăvară.

Deocamdată, pe hirtia de calc a proiectanților, dar în curând pe banda rulantă, se află și piesele lui „Z.I.L.-133”, care va avea 220 cai putere și o capacitate de 8—15 tone.

La jumătate de veac de existență, uzina moscovită de autovehicule își desfășoară activitatea cu o neștirbită energie tinerească.

INDUSTRIA DE AUTOMOBILE

De la „A.M.O.-1” la „Z.I.L.-133”

Era în ziua de 2 august 1916. Războiul mondial dura de doi ani, dar cei care asistau la ceremonia din apropierea mănăstirii Sf. Simion din Moscova nu aveau aerul să sufere cituși de puțin de pe urma marii înclăștări. Generalul G. G. Krivoșin, înalții funcționari țariști și, mai ales, conducătorii întreprinderii „Kuznețov, Riabușinski et Co” zîmbeau satisfăcuți, în timp ce preoții invocau binecuvîntarea cerească pentru cea dintîi fabrică de automobile din Rusia, „A.M.O.”. În schimbul unui credit de 12 milioane de ruble-aur, întreprinderea își lua angajamentul să livreze guvernului primele 7500 de vehicule „nu mai târziu de luna august 1918”.

Nu din vina lor nu și-au putut ține fabricanții promisiunea. Valul purificator al Marii Revoluții Socialiste din Octombrie i-a măturat o dată cu ceilalți exploatare. Muncitorii de la „A.M.O.” au luptat, alături de tovarășii lor, pe baricade și pe fronturile războiului civil. Iar la 6 aprilie 1921, ei îl vesteau pe Lenin că produsese primile automobile sovietice.

Reconstrucția uzinei s-a făcut cu pași repezi. În octombrie 1924, pe porțile ei ieșeau zece autoturisme noi-nouțe, de 1,5 tone, care au defilat la 7 Noiembrie în Piața Roșie. Imediat după aceea, ele au efectuat cu succes un parcurs de 2 000 de kilometri, de la Moscova la Leningrad și înapoi.

În 1929, o delegație formată din muncitori, ingineri și tehnicieni de la „A.M.O.” a plecat în Statele Unite pentru a se pune la curent cu cele mai noi metode din industria automobilelor. În fruntea lor se afla Ivan Alexeevici Lihačov, care a condus uzina vreme de un sfert de veac, lăsându-i în cele din urmă numele pe care-l poartă astăzi. La Detroit, citadela americană a construcției de automobile, reprezentanții sovietici au fost niște elevi care și-au uimit dascălii prin sîrguința și inventivitatea lor.

Ritmul de creștere a uzinei și a producției sale devenea din ce în ce mai accelerat. În 1930, lucrau acolo 2917 muncitori. Un an mai târziu, numărul lor era de aproape șase ori mai mare — 17 000. În 1931, producția globală era de 2 981 de automobile, în 1932 — 15 149 de automobile și 600 de autobuze, iar peste încă un an — 20 916 vehicule. În 1939, uzina dădea țării 70 394 de turisme, autobuze și camioane.

1941... Începe războiul. Șaisprezece mii de muncitori de la „A.M.O.” pleacă pe front: treisprezece vor deveni eroi ai Uniunii Sovietice și opt mii nu se vor mai întoarce niciodată. Dar uzina nu își intrerupe activitatea și își consacră toate eforturile pentru dobîndirea victoriei. Recunoașterea meritelor sale se concretizează în Ordinul Lenin, cu care este decorată.

1966... De nouă ani, fosta „A.M.O.” se numește „Z.I.L.” (Zavod imeni Lihaciōva). Producția este de 450 de vehicule pe zi. Pe tabelul de onoare al trecutului se înscriu „copii mecanici” ca turismele „Z.I.S.-101” (născut în 1936) și „Z. I. S.” (limuzină construită între 1946—1950), camionul „A.M.O.-3” (învîgătorul deșertului Kara-Kum în 1933) sau „Z.I.S.-21” (care funcționa cu gazogen). Dar mai interesant e prezentul: în uzină s-a introdus tehnica cea mai modernă, începînd cu izotopii

din rezervele prospectate de cărbuni. Pînă nu de mult se credea însă că răsăritul U.R.S.S. ar fi sărac în hidrocarburi. În ultimii ani, pe acest tărîm s-a produs o adevărată revoluție. „La începutul lui 1965 — subliniază V. Pavlenko — coeficientul regiunilor răsăritene a crescut pînă la 29 la sută în ce privește rezervele contabilizate, și pînă la 63 la sută în privința rezervelor prevăzute de petrol (mai ales în Siberia de vest, dar și în Kazahstan și Turkmenia). În ce privește resursele de gaze naturale, Asia Centrală (unde s-au depistat 23 bilioane de metri cubi de gaze) începe a juca un rol de prim plan”.

La care putem adăuga că aceste cifre îmbătrînesc repede, o dată cu noile prospecțiuni și descoperiri și că nu încape nici o îndoială că partea regiunilor răsăritene în totalul rezervelor de hidrocarburi ale U.R.S.S. sporește mereu.

Regiunile răsăritene mai sînt apoi bogate în minerale polimetalice, în minereu de fier, de aluminiu, în metale rare, aur, plumb, diamante. După cum tot la răsărit de lanțul Uralilor, mai cu seamă în Siberia estică și în Extremul Orient, se află principalele masive forestiere, cu patru-cincimi din rezervele de lemn.

În aceste împrejurări, remarcă Viktor Pavlenko, e logic ca în regiunile răsăritene să se impulsioneze în special dezvoltarea unor ramuri ca: extracția combustibilului, producția de electricitate, metalurgia neferoasă și chimia, mari consumatoare de electricitate, precum și industria forestieră și de prelucrare a lemnului.

CONTINENTUL U. R. S. S.

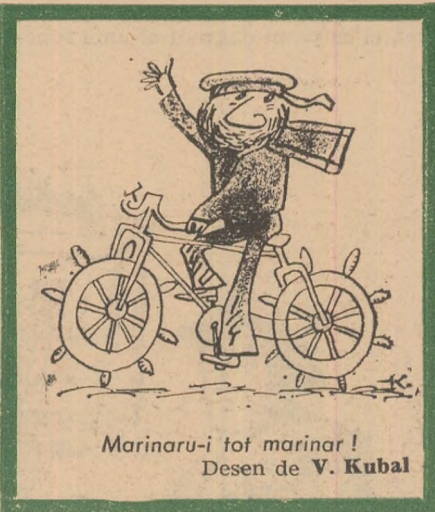
Potențialul regiunilor răsăritene

Directivile Congresului al XXIII-lea al P.C.U.S. pentru noul plan cincinal (1966—1970) stabilesc jaloanele principale ale dezvoltării regiunilor economice din răsăritul și apusul U.R.S.S.

De ce s-a socotit necesar să se determine în mod diferențiat orientările esențiale ale dezvoltării regiunilor din răsăritul și apusul Uniunii Sovietice?

Răspunzînd la această întrebare, Viktor Pavlenko, candidat în științe geografice și autor a cincisprezece lucrări privitoare la dezvoltarea și repartiția forțelor de producție în republicile unionale, a citat recent în presa sovietică o sumă de date care înlesnesc o bună înțelegere a importanței și semnificației problemei.

Partea occidentală a U.R.S.S. (regiunile europene, Uralul și Transcaucazia) — a arătat V. Pavlenko — cuprinde circa trei sferturi din populația țării, aproape patru-cincimi din fondurile fixe și furnizează aproximativ 85 la sută din producția industrială, consu-

POMICULTURĂ

Livezile Altaiului

Altaiul... Regiune nordică, neprimitoare, cu climat aspru, continental, cu ierni la fel de geroase pe cât de fierbinți sînt verile. Și totuși în regiunea aceasta secetoasă, de stepă, începînd de la contraforturile Altaiului și pînă în ținuturile nordului pomicultorii sovietici au reușit să planteze zeci de mii de hectare cu livezi în care se dezvoltă și dau rod peste o sută de varietăți de plante cărora nu le pasă nici de frig și nici de secetă: meri, peri, cireși, pruni, agrișa, smeura, fraga, coacăza, vița de vie etc.

Stațiunea Cemal, înconjurată de lanțuri muntoase acoperite de nori este unul din bastioanele pomiculturii în Altai. La prima vedere pare de necrezut că în ținutul acesta ocultat parcă de viață ar putea crește ceva. Și totuși la numai o zvrîlitură de băț de stațiune în fața ochilor se deschide panorama unui vast platou plantat cu meri, pruni și peri. Nu sînt pomi ce pot fi întîlniți în alte regiuni ale Uniunii Sovietice ci hibridi, unii dintre ei cu aspecte dintre cele mai ciudate. Hibridul **Opata**, de pildă, un arbust pitic aproape culcat la sol, obținut prin încrucișarea prunului cu cireșul, este o varietate extrem de prolifică.

Stațiunea pomicolă Cemal expediază cu regularitate spre regiunile septentrionale ale Siberiei și Mongoliei, precum și în alte părți ale țării, zeci de mii de plante și semințe. Principalul domeniu pomicol se află însă la Barnaul și ocupă șase sute de hectare, o adevărată fabrică de plante. Din încrucișările ce se fac aici rezultă sute și mii de varietăți hibride; numai experiențele întreprinse pe măr au permis încrucișarea a 400 de perechi înrudite! Au fost create varietăți care produc între 100—300 chintale la hectar, unii dintre subiecți dînd cîte 180—200 kilograme.

De asemenea, pomicultorii din Altai au realizat peste treizeci de varietăți

de coacăz negru, adaptate la cele mai variate condiții climatice. O singură plantă furnizează între 8 și 10 kg de fructe aromate. Tot în pepiniera din Barnaul este cultivată o plantă cu conținut bogat în vitamine și care, pe deasupra, mai are și proprietăți curative. Ea are o mare influență în

„Ermak”, un soi de mere de cea mai bună calitate cultivat în Altai

afecțiunile intestinale, ulcere gastrice, dizenterie și în afecțiunile hepatice, iar uleiul extras din ea grăbește cicatrizarea rănilor și arsurilor sau decăturilor grave.

Grădina botanică a stațiunii cuprinde peste 1 150 de specii de arbori și arbuști, 230 de varietăți de trandafiri, multe specii de liliac, iasomie etc. provenind din toate continentele.

TRANSPORTURI AERIENE

Premieră aviatică

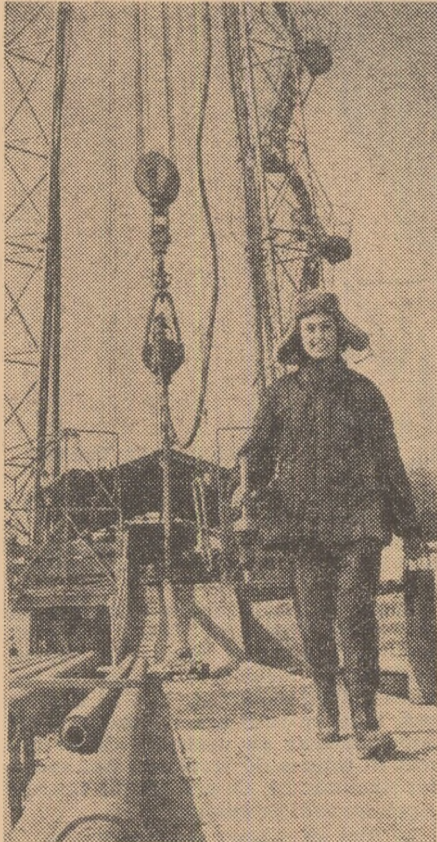
„In salonul avionului domnea o liniște neverosimilă. Să se fi defectat vreun mecanism? m-am întrebant. Imi venea să dau o jugă pînă în cabina piloților să întreb de ce nu pornim. Dar m-am abținut. Simțeam cum accelerația mă țintuia de spătarul fotoliului. Prin urmare zburam totuși”.

Așa a descris recent un corespondent al cotidianului „Izvestia” senzația pe care a încercat-o la decolarea noului avion „Il-62”. Mai apoi, din convorbirea pe care a avut-o cu B. Anopov, conducătorul echipajului din cursa de probă a aparatului, a aflat cum a fost asigurată liniștea în salonul pasagerilor: prin plasarea motoarelor în coada avionului.

La sfîrșitul lui octombrie a. c. „Il-62”, avion cu reacție intercontinental născut în biroul de construcții al lui S. V. Ilușin și-a trecut, prin urmare, examenul și în curînd își va deschide larg ușile pentru călători. Noul aparat va face curse pe marile linii aeriene, deasupra oceanelor și deșerturilor. Va fi cea mai rapidă, mai confortabilă și mai sigură navă de pasageri transoceanică. Ofițerul cu navigația va avea la dispoziție aparate electronice care vor calcula automat viteza avionului, influența vîntului asupra vitezei etc. Toate sistemele și agregatele care asigură securitatea zborului sînt dublate. Și ca să încheiem capitolul siguranță și confort adăugăm că „Il-62” poate parcurge fără escală 9 200 de kilometri; în caz de defectare a două din cele patru motoare, situație admisă de altfel numai teoretic, avionul își va continua zborul în deplină siguranță; în interiorul aparatului temperatura va fi menținută permanent în jurul a plus 20 de grade Celsius; saloanele sînt prevăzute cu lumină de zi și lămpi individuale pentru fiecare fotoliu, cu ventilatoare, de asemenea individuale, măsuțe pliante etc.

Capacitatea noului aparat de zbor este de 168 de pasageri în condiții de confort optim și 186 în varianta turistică. „Il-62” poate ateriza pe aerodromuri obișnuite întrucît rulajul lui la decolare cu greutatea maximă — 157,5 tone — este de 1 800 de metri, iar la aterizare de 860 de metri. Viteza de croazieră la 10 000 de metri altitudine este de 900 de kilometri pe oră.

În încheiere, citeva cuvinte despre cabina echipajului. Aceasta este împărțită în două. Partea din față este ocupată de piloți cărora le este asigurată o foarte bună vizibilitate. Ofițerul cu navigația se află în bordul stîng, iar radiotelegrafistul în bordul drept. Inginerul de bord ocupă fotoliul din fața panoului central de comandă a motoarelor.

Montarea unei noi „capcane” pentru gazele din Asia Centrală

mind mai bine de 80 la sută din combustibilul și energia electrică utilizate în Uniunea Sovietică.

Partea răsăriteană posedă peste 89 la sută din resursele hidroenergetice — dintre care aproape 70 la sută în Siberia și Extremul Orient — și trei sferturi

„HERR DOKTOR“ CADE ÎN CAPCANĂ

Urmele
duc
spre
țărâm
(XVIII)

Odesa, 1933. Otto Grün, secretarul consulatului german din oraș, a făcut citeva călătorii suspecte la Nijnelinsk, centru industrial care executa o comandă specială pentru flota militară sovietică. Alexei Karotin, Leonid Slavin și Kirill Rostovțev, lucrători ai serviciului de contrainformații sovietic, primesc misiunea să stabilească motivul deplasărilor lui Otto Grün. Și, din treaptă în treaptă, ei dau de firul unei afaceri complicate. Bănuielile cad asupra lui Gheorghii Karlovici Wehrman, juriconsult la „Exportthleb“ și asupra inginerului Șevtov, care e demascat ca transmisiător de documente secrete. Alte figuri suspecte: ospătarul Kuzma Danilici și inginerul electrician Zhibnev. Un alt Wehrman — Friedrich — specialist german care lucrează în U.R.S.S., se prezintă la Karotin și-i povestește oă un emisar hitlerist l-a recrutat pentru rețeaua de spionaj a Reichului.

„Elvețianul“ nu mai are secrete!

— Ce meserie avea? Sau era jucător de profesie? Ori, poate, ferească dumnezeu, escroc?

— Cum poți vorbi așa, Alexei Alexeici? — își arată indignarea Evghenia Andreevna. Era un om respectat în oraș, un om cu situație: directorul filialei societății de asigurări „Rossia”! Și cînd te gîndești că era încă foarte tânăr: n-avea mai mult de treizeci de ani. Era un mare specialist în finanțe. Dacă n-ar fi fost Revoluția ar fi ajuns departe!

— Și unde a dispărut marele dimitale specialist în finanțe? A șters-o în frumoasa Elveție?

Liuda mă privea mai de mult deopotrivă nedumerită și nemulțumită. Voia parcă să spună: „De ce n-o lași în plata domnului? În loc să-i faci vînt, îi pui o întrebare după alta”. Doamna Kurnatova-Borjik se înflăcărase însă și continua să relateze biografia „elvețianului”.

— Imaginează-ți că n-a plecat nicăieri. A rămas în Rusia. Nu înțeleg de ce. Se poate, oare, ca un om atît de inteligent și de activ să nu fi avut un capital solid, la vreo bancă în străinătate? Ciudat. Acum o lună l-am întîlnit pe stradă...

„Trebuie să-ți păstrezi calmul, Alioșa Karotin! — mi-am spus atunci. Să n-o rupi la fugă. Pentru că, în definitiv, ce-i deosebit în asta? Femeia l-a văzut pe „elvețian”...

— ...L-am întîlnit, cum spuneam, pe stradă... — continuă Evghenia Andreevna. Doamne, ce face timpul cu oamenii! Nici nu l-am oprit. Ce lucruri plăcute mi-ar fi putut spune? Că timpul ne schimbă groaznic?

— Cu ce se ocupă acum?

— Lucrează la Asigurările de stat. Închipuie-ți ce cădere! Pavel Alexandrovici Wehrman a ajuns un biet inspector la Asigurările de stat!

Pavel Alexandrovici Wehrman, Pavel Alexandrovici și nu Gheorghii Karlovici. Nu cumva „elvețianul” l-a dat lui Friedrich „țigările”? Să fie oare una și aceeași persoană?

După ce mi-am luat rămas bun de la doamne am sărit în primul tramvai.

...Filiala din Nijnelinsk a Asigurărilor de stat ocupa o parte din parterul clădirii cu două etaje a Băncii de stat.

În după-amiaza zilei de 28 august, pe la patru și jumătate, Slavin se opri în fața unei vitrine cu ziare de lingă bancă. Eu și Friedrich ne plasăram lingă intrare. Era un loc foarte potrivit de unde-i puteam vedea pe toți funcționarii cînd plecau acasă. Pentru orice eventualitate, Kirill se așezase în fața noastră, ca să-l acopere pe Friedrich.

La cinci, prin ferestrele larg deschise răzbătu pînă la noi sunetul gongului.

Iată și prima rîndunică: un tânăr cu cămașă cadrilată și sandale trînti cu putere ușa și ieși în strada încă inun-dată de soare...

— Atenție, tovarășe Friedrich! — i-am șoptit imediat.

Cîte unul, cite doi sau chiar în grupuri mari, funcționarii se revărsau pe ușile de fier.

Au trecut așa trei minute, cinci, șapte...

La un moment dat Friedrich mă strînse cu putere de mînă.

Din clădirea băncii ieșise un bărbat în vîrstă cu o haină cenușie în dungii, pantaloni proaspăt călcați, pălărie de paie și, în mîna dreaptă, o servietă neagră. Nu mergea prea repede dar nici încet, ci cu pasul obișnuit al unui func-

„Marinarul Jelezniak”, în cursă spre Odesa, ar fi știut ce „escortă de onoare” îl însoțea!

După ce a tras un somn zdravăn în cursul nopții, Wehrman a luat micul dejun la bufet și apoi a coborît, împreună cu ceilalți călători, în port. Ajuns în oraș, a traversat bulevardul Primorski, a mers o bucată bună pe strada Pușkin, după care a intrat în holul hotelului „Krasnaia”. A reținut o cameră, și-a lăsat geamantanul și apoi a plecat în oraș. Urmărindu-l, am observat că a intrat într-o clădire care, la intrare avea o tăbliță metalică cu inscripția „Inspectoratul regional al Asigurărilor de stat”.

Poate că „elvețianul” venise pur și simplu în deplasare. De la Asigurări,

Desen de O. Vukolov

ționar care iese de la servicii după o zi de muncă.

— Kirill, îl recunoști?

— E inspectorul Wehrman de la Asigurările de stat.

El era, deci, Pavel Alexandrovici Wehrman, „elvețianul”. Rezidentul serviciului de spionaj german.

N-am ajuns bine la hotel că a început să zburde telefonul. Era Grișa Lialko, care avea misiunea să-l supravegheze pe „elvețian”.

— Tovarășe șef — rosti el agitat — inspectorul dv... a plecat în port... cu un geamantan...

În port! Unde s-o fi ducînd? Să fi mirosit ceva?

— Kirill, cheamă-l pe Ghena! Să vină imediat cu mașina! Slavin, vino repede! Ia și revolverul. Mergem direct în port. Ivanov, du-te la Zaharian. După Sviderski. Să anunțe și Odesa. Mai repede!

Imunitate diplomatică

Dacă Pavel Alexandrovici Wehrman, care ocupa un loc modest pe vaporul

— Nu mișcați! am poruncit — G.P.U.! Țineam revolverele în mînă, pentru orice eventualitate.

Însul cu fața prelungă încremenise la masă, ca un sfînx uluit, cu niște file de hîrtie în mînă.

— Dați-le încoace! — am spus și i le-am smuls. Era un plan-schemă al șantierului... cu secții, cale de construcție... Una din cale era înconjurată cu creion roșu. Acolo se fabricau submarinele...

Pavel Alexandrovici se așeză calm pe cel mai apropiat scaun. Pe față i se întipărise un aer crud, de parcă sub piele avea o carcasă metalică. Într-adevăr, putea fi acuzat de orice, numai de lașitate nu.

Însul cu fața prelungă își reveni și el în fire.

— N-aveți dreptul! — rosti el cu un glas strident. Am imunitate diplomatică. Astea nu sînt hîrțile mele. El mi le-a vîrit pe gît, și nu înțeleg de ce...

— Nici motivul pentru care ați venit aici nu-l cunoașteți? Poate că tot el v-a tras de mîncă?

Fața prelungă a interlocutorului meu se acoperi cu pete verzui.

— Eu nu înțeleg ce ați spus. Ich verstehe nicht... E o provocare. Am să plîng domnul Litvinoff personal.

— Actele, vă rog! — i-am spus drept răspuns.

Nu voia de loc să le arate. Pînă la urmă a trebuit, însă, să le scoată din portofel. Mi le-a întins, mormăind niște înjurături în germană.

Am luat pașaportul îmbrăcat în piele roșie și, fără să-l deschid, i-am spus cu reproș — nu mi-am putut refuza această plăcere, pe care o meritam din plin:

— Nu-i frumos să înjurați, domnule doctor Grün. Nu se cade să procedați așa în calitate dumneavoastră de secretar al consulatului general al unui mare stat. Sau poate că se cade, domnule Hauptsturmführer?

Grün tăcu.

...La treizeci august au fost arestați toți. Cu două zile înainte de data fixată de spionajul german pentru incendierea submarinelor.

Fiecare e baron în felul lui

Sta la masă în fața mea și citea cu luare aminte filă după filă, iar eu îl priveam și-mi spuneam: un ins neavizat care ar intra acum pe ușa ar spune că omul de lingă mine este un funcționar model, care verifică pentru ultima oară, înainte de a semna, un act financiar important.

Pavel Alexandrovici, însă, nu citea o poliță de asigurare, nici o balanță, ci procesul verbal al primului interogatoriu care i se luase. „Subsemnatul Karotin A. A., șeful secției de luptă împotriva spionajului din direcția regională a G.P.U., l-am interogat pe acuzatul Wehrman Pavel Alexandrovici (Paul—Alexander) născut în 1887 în orașul Frankfurt pe Main, Germania, cetățean al U.R.S.S. și al Republicii Elveția...”

În timp ce eu mă ocupam de Wehrman, tovarășii mei îi interogau pe ceilalți.

Rita Lazenko nu se putea opri din plîns și vorbea printre lacrimi. Povestea ei era o poveste simplă, dar nu mai puțin dramatică.

Tatăl ei lucra, într-adevăr, la vama din Odesa, dar nu într-o funcție de conducere ci era doar șeful pazii. Și totuși de la vama începuse totul. Într-o zi, de la școala de desenatori tehnici pe care o urma, Rita se abătuse pe la tatăl ei, la vama. Acolo o văzuse un bărbat elegant care intrase în vorbă cu ea, producîndu-i o puternică impresie. În floarea vîrstei și, pe deasupra, și inginer cunoscut, interlocutorul Ritei făcuse multe deplasări în străinătate, văzuse multe lucruri pe care Rita nici nu le visase măcar. Se întorsese tocmai

V. Ișimov și A. Lukin

(Continuare în pag. 11-a)

CINEMA

Viața eroică

La festivalul internațional al filmului documentar de la Leipzig, Uniunea Sovietică este reprezentată de filmul „Eroism”, care are în centru figura binecunoscutului revoluționar Felix Dzerjinski.

Autorii documentarului, realizat în Studioul central de filme documentare, regizorul Leonid Mahnaci și scenariștii Iemion Zenin și Alexandr Novogrudski, nu și-au propus să reconstituie pe ecran întreaga viață a lui Dzerjinski. Ei au ales în singur capitol, dar poate cel mai reprezentativ, anume activitatea lui Felix Dzerjinski ca președinte al Cekkai (Comisia extraordinară pentru lupta cu contra-revoluția) în perioada de consolidare a tinerului stat sovietic.

Autorii filmului au folosit pelicule vechi și documente istorice, jurnalele și scrisorile lui Dzerjinski, materiale din fondurile Comitetului Securității Statului de pe lângă Consiliul de Miniștri al U.R.S.S. și arhiva personală a Sofiei Dzerjinskaia, soția înflăcăratului revoluționar, care a fost și consultanta filmului. De asemenea, ei au consultat materiale din arhive poloneze, din R.D.G. și din alte țări.

În limitele propuse, filmul evocă personalitatea nobilă a înflăcăratului cecist și a tovarășilor săi, care au dus luptă eroică împotriva numerosilor lășmani ai puterii sovietice, reînviind și din evenimentele ei principale: lezarea anarhiștilor care s-au deznăscut la Moscova în 1918, demascarea comploturilor puse la cale de spionaj străin, combaterea speculanților și sabotajilor.

Viața lui Felix Dzerjinski, activitatea lui pasionată în funcția de președinte al Comisiei Extraordinare a Rusiei pentru combaterea contrarevoluției, sabotajului și speculei, a fost un adevărat exemplu de eroism. De aceea autorii au și ales titlul „Eroism”.

Jean Gabin:

„S-ar fi putut

să n-am succes”

La rugămintea redacției „Literatură gazeta”, publicistul Guy Silva a luat un interviu lui Jean Gabin. Reproducem interviul cu câteva prescurtări, convinși că îi va interesa și pe cititorii noștri.

Seducător, soldat, amant, dezertor, gangster, feroviar, ciclist, sondor, pilot, achelu, muncitor necalificat, șofer, landy irezistibil, muzician, băcan, picior, medic, poet, țăran, vânător american, acrobat, dansator, valet, vagabond și chiar prim-ministru — toate aceste personaje au fost create de un singur om: Jean Gabin. Un adevărat om-orchestră. Gabin a jucat în peste 80 de filme. El este o apariție aproape unică în istoria cinematografului francez. Dar s-a făcut actor numai pentru că așa a vrut tatăl lui, care visa să-și vadă băatul pe scenă! Încît se poate spune că Jean Gabin a devenit actor fără voie. Să-l ascultăm însă chiar pe el:

— Tatăl meu, Fernand Moncorge, plecat de acasă la 18 ani ferm hotărât să se facă cîntăreț de estradă. Bunicul se împotriva cu înverșunare, pentru el artiștii erau oameni neserioși. Și, totuși, tata a fost mai tare. Avea

încredere în forțele lui... De la început și-a luat pseudonimul de Gabin.

Acum înțeleg de ce visa tata să mă vadă pe scenă. Avea o idee fixă... Văzînd cu cită migală își pregătește cîntecele și rolurile — da, rolurile, fiindcă devenise actor de comedie — știind cite greutăți are de învins la tot pasul, am jurat să nu-i calc niciodată pe urme. Tata mă lua cu el în culise, străduindu-se să mă familiarizeze cu ceea ce numea el „sfera lui”. Ignora cu tot dinadinsul că această sferă nu-mi place.

— Dar ce vă atrăgea?

— Natura și calea ferată. Adoram locomotivele. În visurile mele mă vedeam în uniformă de mecanic. Cu toate acestea, viața mea a luat altă întorsătură...

— Ați devenit cîntăreț?

— Nu imediat. Întîi am făcut figurație într-o revistă la „Folies Bergères”, străduindu-mă să trec cit mai neobservat. Intram în scenă, ieșeam. Nu mă luam în serios. După ce am făcut serviciul militar, m-am hotărât să-mi caut o meserie care să se potrivească cu caracterul meu.

— Dar v-ați întors în lumea spectacolului.

— Fiindcă lucrurile nu s-au petrecut cum credeam eu. Pe atunci era greu să găsești de lucru, iar eu îmi fixasem un termen precis: pînă la 20 de ani să-mi fac un rost în viață. Am jucat în vodeviluri, în opere, am montat mici numere muzical-coregrafice, cîștigîndu-mi astfel o existență modestă.

— Ce v-a adus celebritatea?

— O revistă de la „Moulin Rouge”, a cărei vedetă era Mistinguett. După aceea m-am întors în teatru, am devenit actor de operetă jucînd roluri de amoretz comic. Erou liric n-am fost niciodată. Albert Villemetz, pe atunci directorul teatrului „Bouffes Parisiens”, mi-a făcut un angajament pe trei ani. Pentru anul 1929 era un contract foarte avantajos. Dar nu l-am putut respecta pînă la capăt. Căci pentru mine a început era cinematografului. La începuturile cinematografului sonor (1930) firma Pathé mi-a propus să fac o probă, de care n-am fost deloc mulțumit. Sincer vorbind, găseam că joc execrabil. Eram aproape convins că n-am să reușesc. Dar nu, mi s-a dat un rol.

— Primul dv. film a avut un titlu de bun augur: „Fiecare cu norocul lui”.

— La început nu prea credeam în reușita mea în cinematograful. Mi-am schimbat părerea după filmul „Bandera”, realizat în 1935 de Julien Duvivier, cu Annabella, Pierre Renoir și Aimos. „Bandera” a avut un rol hotărîtor în destinul meu. De atunci am devenit foarte atent în alegerea subiectelor, scenariștilor și regizorilor și am început să particip direct la crearea filmelor mele.

— Succesul „Banderei” v-a situat în rîndul celor mai mari actori ai ecranului francez, loc pe care îl păstrați pînă azi. Talentul dv. v-a adus recunoașterea și simpatia celor mai largi pături de spectatori.

— În fond, problema măiestriei nu există. Nu-mi vorbi, te rog, de „construirea” personajului. Mi-e indiferent pe cine joc — un bancher ori un funcționar, în asta și constă esența muncii actorului, care începe să simtă foarte repede dacă va putea da viață cutărui sau cutărui personaj. Principalul e să-ți poți „dedubla” personalitatea. Pentru a atinge acest scop e nevoie, fără discuție, de o uriașă izolare interioară. Cît despre succes... s-ar fi putut să n-am. Știi cum aș defini succesul? Puțin talent, puțină măiestrie profesională și mult noroc. Eu, de exemplu, în 1945 am trecut printr-o perioadă foarte grea, dar filmul „Nu vă atingeți de cîștig” m-a pus iar pe picioare.

— Nu de mult anumite ziare au scris că intenționați să vă încheiați cariera. E adevărat?

— O să vină odată și ziua aceea, dar deocamdată nici vorbă nu-i. Cea mai bună dovadă e faptul că împreună cu Fernandel am înființat propriul nostru studio, „Gafer”. Dar probabil că nu voi face mai mult de un film pe an. Am 62 de ani și citeva decenii de muncă foarte încordată în spate. Crede-mă, profesia de actor îți stoarce toate puterile, dacă vrei să o faci bine.

COREGRAFIE

Elogiul grației

Natalia Bessmertnova face parte din tînăra generație de balerini a Bolșoivului, care numără talente ca Elena

Riabinkina, Ekaterina Maximova, Vladimir Vasiliev, Maris Liepa și alții.

Personalitatea ei strălucitoare, plină de poezie, a atras atenția de la început, chiar în rolurile cele mai mici, cînd dansa încă în corpul de balet. De acolo, din anonimatul acestuia, a pornit

Natalia Bessmertnova pe drumul celebrității. De la dansurile colective a trecut direct la dificilul rol clasic al Gisellei, cînd personalitatea ei a irupt. În ciuda unor imperfecțiuni de execuție, tînăra balerină cu excepționale daruri naturale: o siluetă cu linii alungite, grație, sărituri foarte înalte și ușoare, mișcări lejere, rafinate, o mare expresivitate a brațelor lungi și subțiri, mușchi nervoși —, a subjugat sala. „S-a produs un miracol — a scris recent coreograful Lvov-Anohin. Această balerină încă slabă în multe privințe, a exercitat asupra publicului un efect aproape hipnotic. Mii de ochi îi urmăreau cu o atenție extremă cele mai mici gesturi, fie că erau executate fără curs, fie că se abăteau puțin de la canoanele clasice. Emoționat, publicul o privea pe Natalia Bessmertnova fiindu-i recunoscător că nu seamănă cu alții, că nu imită pe nimeni, că își urmează propriu-i drum în artă”.

După „Giselle”, Natalia Bessmertnova a creat cu același succes alte personaje din marele repertoriu coregrafic: delicata și fragila Leili din „Leili și Medjnun”, capricioasa și tandra Șirin din „Legenda dragostei”, poetica Odette și diabolica Odile din „Lacul lebedelor”. Cu aceste roluri ea s-a impus nu numai în fața publicului sovietic ci și a celui străin, cu prilejul turneelor în-cununate totdeauna de succes ale Teatrului Mare.

GRAFICA

Cu foarfece și hîrtie neagră

O veche legendă elină povestește că fiica lui Dibutades — „inventatorul” picturii — a tratat profilul tubitului ei după conturul umbrei sale proiectate pe un zid. Așa s-ar fi născut desenul. Mai corect s-ar putea spune însă, că așa a apărut arta siluetei.

N. Ilin Pușkin și bătrîna doică

Cuvîntul este de origine franceză și se trage dintr-un nume propriu. Etienne de Silhouette era controlor general al finanțelor la curtea regelui Ludovic XV. În afară de stringerea impozitelor, pasiunea lui era decuparea de portrete și figurine din hîrtie neagră. Încercînd să sporească veniturile statului, Silhouette a intrat în conflict cu monarhul, care l-a demis din funcția sa. Ironici, curtenii au spus că fostului dre-

gător nu-i mai rămîne decît să-și cîștige existența decupînd... siluete.

Termenul s-a încetățenit și moda s-a răspîndit, spre sfîrșitul secolului XVIII, în toată Europa, ajungînd pînă în Rusia. Pictor și sculptor cunoscut, F. Tolstoi a devenit unul din cei mai renumiți siluetiști, subiectele lui preferate fiind inspirate cu precădere din viața de fiecare zi a țăranilor.

După o perioadă de ecлипă, arta siluetei a devenit din nou prețuită în Rusia, la începutul secolului nostru. Folosînd foarfecele și hîrtia neagră, G. Norbut a realizat admirabile ilustrații la fabulele lui Krilov. Volumele respective sint astăzi rarități bibliografice, căutate în întreaga lume.

După instaurarea puterii sovietice, s-au remarcat ca autori de siluete numeroși artiști, printre care la loc de frunte se situează Nikolai Ilin, mai ales cu ciclul său consacrat lui Pușkin, și Elisaveta Kruglikova, creatoarea unei serii de portrete de scriitori și oameni de cultură.

EXPOZIȚII

Arta lui Manzù

În Uniunea Sovietică s-a deschis o expoziție a sculptorului italian Giacomo Manzù, unul dintre laureații Premiului Lenin pentru pace pe anul acesta.

Manzù, care și-a cucerit un bine meritat loc printre cei mai mari sculptori din lume s-a născut la 22 decembrie 1908 la Berganio. Și-a început activitatea artistică în 1927, iar după numai douăzeci de ani era membru corespondent al

L. Kerbel G. Manzù (Bronz)

Academiei Naționale San Luca. În 1954 devine academician plin — distincția maximă acordată în Italia celor mai valoroși artiști.

Cu o asemenea carte de vizită, cu o prezență activă și originală în cîmpul artelor plastice, cu o exemplară fidelitate față de realism și umanism, e lesne de înțeles interesul stîrnit în Uniunea Sovietică de expoziția retrospectivă de sculptură și desen a maestrului italian.

Expoziția a fost organizată într-un timp record — numai 48 de ore — din cauză că majoritatea lucrărilor a sosit în ultimul moment din diferite galerii și muzee străine, care le-au împrumutat special în vederea acestui eveniment. Ea cuprinde 42 de sculpturi și 41 de desene, selecționate în așa fel încît să inițieze publicul sovietic în diversele perioade ale activității lui Manzù: de la operele de început, la faimoasele „scuene”, la panourile de bronz care decorează celebra poartă San Pietro inaugurată în 1964 și pînă la „Amanții” (1966) și portretele frumoasei soții a artistului, Inge Manzù. În mijlocul expoziției tronează „Cardinalul”, împrumutat de Galeria internațională de artă din Veneția, una dintre cele mai înalte expresii ale artei lui Manzù.

Expoziția se bucură de mare succes. Manzù și sculptura sa fac obiectul unor ample comentarii de specialitate, din care dăm un scurt citat extras dintr-un articol al profesorului Kamenev, expert în arta contemporană italiană: „Manzù a știut să-și arate încrederea în om și în viața umană cu contradicțiile ei. El exprimă idei profunde asupra timpului nostru și în același timp indignare față de tot ce e antiuman, într-o formă realistă, armonioasă și perfectă”.

arta

PSIHOLOGIE

Rețetele lui Apollo

- Sinteți deprimat? Jucați-l pe Figaro!
- Stomacul e îndrăgostit de ritm
- Un remediu pentru persoanele distrase: fugile lui Bach

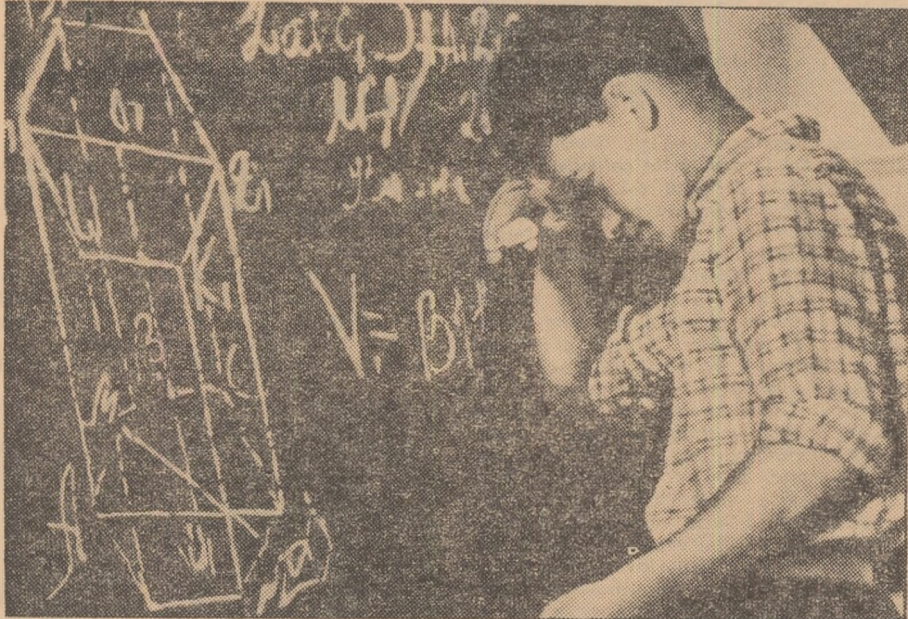
Spectatorii care asistă la reprezentarea unei tragedii se simt purificați, trec printr-o stare de „catarsis”, scria Aristotel în „Poetica”. Ideea a rezistat timpului. În secolul trecut un critic literar definea „catarsis”-ul ca o descărcare a emoțiilor acumulate, cu efecte de purificare morală, dar și de destindere a sistemului nervos.

Cum privesc specialiștii interacțiunea dintre artă și organismul uman?

Prin 1929 un medic american a înființat, în scopuri experimentale, un „teatru psihoterapeutic” în care bolna-

V. M. Behterev. Interesat de efectele muzicii asupra dezvoltării psihice a copiilor din primele zile de existență și pornind de la binecunoscutul efect calmant al cântecelor de leagăn, el a realizat apoi o seamă de observații utile cercetătorilor din zilele noastre: copiii de vîrstă fragedă, de exemplu, reacționează de predilecție la ritm, mai tîrziu devin sensibili la înălțimea sunetului, la melodicitate și, în sfîrșit, la timbru (reacția diferă după instrumentul la care se execută melodia).

Nu de mult a fost întocmită chiar o

Să-i recomandăm, poate, o simfonie de Beethoven?

vii jucau în fața spectatorilor scenete conținând momente din biografia lor sau din frământările psihice ce le-au pricinuit îmbolnăvirea. În aceeași perioadă regizorul sovietic Evreinov a găsit, pe căi empirice, câteva metode de înrînire sensibilă a psihicului actorilor și spectatorilor, iar mult mai recent fostul conducător artistic al cunoscutului teatru francez „Vieux Colombier”, profesorul de muzică și artă dramatică Emile Dart, a elaborat metode similare de tratare a tulburărilor nervoase. Sistemul lui Dart îngăduie ca sub masca eroului literar actorul să trăiască sentimente și situații analoge cu cele ce-i amenință sănătatea. El insistă, de asemenea, asupra efectului binefăcător al interpretării unor personaje de o mare robustețe morală, recomandîndu-l în mod special pe Figaro din trilogia lui Beaumarchais. Oamenii de știință francezi au verificat experimental metoda lui Dart și au găsit-o eficace pentru ameliorarea suferințelor psihice nelegate de tulburări organice sau funcționale.

Dar cu aceasta colaborarea dintre slujitorii muzelor și ai lui Esculap abia începe. Compozitorul M. Marais (sec. XVII—XVIII) a scris un ciclu de 12 sonate care... pot fi considerate un original studiu muzical-științific al capriciilor gutei, afirmă specialiștii. De altfel același compozitor are o sonată pentru clavicin și alto scrisă cu intenția mărturisită de a ușura suferințele celor operați de calculi urinari. I. P. Lisițin, șeful catedrei de igienă socială de la Institutul de medicină din Moscova, arată că la o constatare de specialitate din Franța a avut prilejul să audieze celebra sonată și că finalul lucrării e într-adevăr remarcabil prin optimismul pe care îl însușește.

Literatura științifică conține destule exemple de imixtiune a muzicii și dansului în terapeutică: astm tratat prin lecții de canto (în fond un fel de exerciții respiratorii), crize de reumatism ușurate prin mișcări de dans (precursoare ale gimnasticii medicale de azi) etc. Se știe de altfel, că în secolele XVIII—XIX în clinicile de psihiatrie erau angajați muzicieni care cântau pentru bolnavi. Așa și-a început cariera compozitorul de opere F. Hervé. Mai mult: dat fiind că afecțiunile gastrice sînt însoțite adesea de tulburări nervoase, medicul francez J. Récamier recomanda unei paciente: „Stomacului îi place ritmul. Madame, consumați-vă alimentele în ritmul bătailor de tobă”.

Printre marii savanți care s-au ocupat de muzico-terapie se numără și

„farmacopee muzicală” pentru afecțiunile psihice. Autorul, un cercetător american, afirmă că preludiul la „Carnaval” de Dvorak este eficient împotriva psihozei depresive, „Dimineața” de Grieg împotriva surmenajului nervos, „Oă bucuriei” de Beethoven împotriva melancoliei sau „Corul pelerinilor” de Wagner împotriva acceselor de furie. Iar René Lacroix, laureat al Academiei franceze, relevînd imensele posibilități pe care muzica le oferă științei, socote că în școli, întreprinderi, sanatorii ar trebui folosit un „fond muzical” elaborat pe baze științifice și adaugă că Nocturna nr. 5 de Chopin aduce alinare oamenilor nervoși, după cum fugile lui Bach ușurează concentrarea atenției.

Știm, din proprie experiență, că anumite ritmuri sau melodii au efecte calmante sau, dimpotrivă, excitante. Acest adevăr nu trebuie, totuși, absolutizat, ignorînd antecedentele fiecărui individ. Cea mai mișcătoare melodie poate produce enervare sau suferință dacă persoana în cauză o asociază cu un eveniment neplăcut. De asemenea nu pot fi trecute cu vederea cultura sau „urechea muzicală” a ascultătorului. Repertoriul muzical terapeutic trebuie să fie deci individualizat.

Dar știința modernă se ocupă nu numai cu influența muzelor de mult trecute de prima tinerețe, ci și a celei mai tinere: muza televiziunii. În privința acestei capricioase odrasle a lui Apollo părerile celor în drept nu sînt totdeauna binevoitoare. Organizația Mondială a Sănătății a atras chiar atenția asupra pericolului de afecțiuni psihice și fizice pricinuite de anumite excese ale teleemisiunilor dar și ale telespectatorilor, care uită adesea că tot ce-i prea mult strică.

FIZICĂ

102 va primi un nume

Sînt zece ani de cînd oamenii de știință au făcut primele cercetări de obținere a elementului 102. Între timp a apărut o literatură extrem de bogată pe această temă. Și totuși, de atunci și

pină acum elementul 102 n-a căpătat încă un nume universal recunoscut; în anumite clasificări e pus între paranteze.

De altfel, de la bun început elementul 102 a avut parte de un destin furtunos. În primul rînd experimenterii se loveau de foarte mari greutăți spre a-l obține. Abia dacă se putea obține un atom de element pe oră. Durata vieții izotopilor obținuți prin sinteză nu trecea de cîteva secunde, în cel mai fericit caz cîteva minute. Ceea ce făcea cu neputință utilizarea metodelor tradiționale de analiză chimică. De aceea au trebuit elaborate metode fizice de identificare, bazate pe studiul proprietăților radioactive ale noului element.

În 1956-1957 s-au făcut simultan experiențe la Institutul de energie nucleară „Kurchatov” din Moscova și la Institutul de fizică „Nobel” din Stockholm. Primele rezultate au fost publicate în Suedia în iulie 1957. Ele au anunțat obținerea unui izotop al elementului 102, cu masa 251 care, dezagregîndu-se, emitea particule alfa cu o energie de circa 8,5 miliarde de electronvolți și o perioadă de semi-descreștere de aproximativ 10 minute. Noului element i s-a spus — după cum s-a văzut mai tîrziu cam întempestiv — nobelium, în cinstea lui Alfred Nobel.

Dar în comunicarea făcută asupra descoperirii elementului 102 erau multe puncte obscure, relevate de altfel chiar de către descoperitori. Dificultățile de reproducere a experiențelor suedeze nu augurau, de asemenea, nimic bun pentru soarta viitoare a noului element.

În 1958, în laboratorul de radiații al Universității din California s-au făcut încercări de a repeta experiențele. Cercetătorii americani au folosit un accelerat liniar care întrecea de zece ori ciclotronul Institutului suedez „Nobel” în intensitate și în monocromatismul fascicului de ioni. Experiențele au fost făcute cu ținte din același izotop al elementului curie și aceleași particule pentru bombardare ca la institutul suedez, dar n-au izbutit decît să demonstreze că datele publicate la Stockholm în 1957 erau eronate.

În 1961—1962, la Dubna, savanții din țările socialiste au făcut un mare număr de experiențe pentru a studia legile de formare a elementelor transuranice în reacțiile nucleare, au creat metode de identificare fizică rapidă a noilor izotopi cu o durată scurtă de viață și au pus la punct detectori de raze alfa cu foarte bune caracteristici. În același timp, în reactoare au fost acumulate cantități indispensabile de izotopi grei ai plutoniului și americiumului din care se construiesc țintele.

Toate acestea au permis să se treacă la abordarea problemei elementului 102 cu atu-uri incomparabil mai puternice. Primul succes a fost realizat în 1963, cînd laboratorul de reacție nucleară a izbutit să sintetizeze cel mai greu izotop al elementului 102, cu masa 256.

În cursul anului 1966, tot la Dubna, s-au făcut experiențe pentru studiarea proprietăților izotopilor 252, 253, 254, 255, 256 ai elementului 102. Datele demne de toată încrederea obținute cu prilejul acestor experiențe se deosebesc mult de cele indicate anterior de cercetătorii americani de la Universitatea din California.

Elementul 102 a intrat acum cu toate drepturile în cetatea științei, a devenit o realitate incontestabilă, solemn omologată de Conferința internațională de fizică a ionilor grei ținută la Dubna între 13 și 19 octombrie a.c. Rezultatele definitive dobîndite de fizicienii de la Dubna le acordă tradiționalul privilegiu de a da descoperirii lor un nume. În consecință, autorii experiențelor făcute la Moscova și Dubna au propus ca elementul 102 să fie numit după Frédéric Joliot-Curie, fizician care a contribuit într-o mare măsură la descoperirea radioactivității artificiale și la studiarea reacțiilor nucleare în lanț.

Știința

AERONAUTICĂ

Cînd undele sonore fac „bang”!

Acum cîțiva ani, un zgomot puternic, ca o detunătură, ne făcea adesea să tresărim și să înălțăm privirile cu oarecare teamă. După ce ne-am lămurit că e vorba de avioane supersonice, ne-am obișnuit cu acest zgomot insolit, condiționat de un fenomen fizic și inevitabil.

Cauza lui a fost constatată cîrînd. Undele sonore provenite de la o sursă imobilă se răspîndesc în jurul ei sub formă de cercuri cu aproximativ 330 metri pe secundă. În cazul unui avion obișnuit undele cărora le dă naștere i-o iau înainte. Dacă însă aparatul atinge viteza sunetului, undele nu-l mai pot preceda. Vinovat este aerul care, pînă la viteze de 1 000 km pe oră poate fi considerat compresibil, retrăgîndu-și cuminte moleculele din fața oricărui obstacol. Față de un corp care îl străbate mai repede se comportă, însă, ca o masă flexibilă, căci viteza de zbor e atunci aproape identică cu a moleculelor și acestea nu mai au timp să se dea la o parte. În acest caz se formează unde de șoc, caracterizate prin modificări considerabile ale densității aerului, presiunii și temperaturii. Conform legilor acusticii, zona de răspîndire a undelor de șoc, pe care urechea noastră le percepe ca o detunătură, este determinată mai cu seamă de înălțimea și unghiul de zbor. Cînd avionul zboară relativ jos și are o înclinație mare, detunătura se aude într-o regiune restrînsă, dar foarte puternic, căci densitatea de energie sonoră e crescută.

Mulți specialiști se ocupă de problema așa-numitului „bang” supersonic nu numai din cauza eventualei său efect psihologic, ci și pentru că acțiunea directă a undelor de șoc pe de o parte și fenomenele de rezonanță pe de alta pot fi dăunătoare. Constructorii caută deci soluții care constă în reducerea suprafețelor portante ale aparatelor, căci în acest caz rezistența împinată de undele de șoc este mai mică și detunătura atenuată.

să se prăbușească construcții pe stilpi, cum s-a întâmplat cu podul de peste strimtoarea Tacoma din Statele Unite. Într-o fază mai avansată, când viteza aerului a crescut și mai mult, vîrtejurile se produc cu totul la întîmplare ajungîndu-se la fenomenul denumit turbulență.

Ca să poată fi tratată de calculator, această situație trebuie transpusă într-un limbaj numeric. În consecință, suprafața corespunzătoare tunelului aerodinamic este împărțită într-o serie de pătrate care formează rețeaua de calcul. Fiecare pătrat conține două numere care reprezintă componentele orizontală și verticală ale vitezei medii a aerului în acel punct din spațiu, ca și alte numere pentru diverse alte variabile. În fine, calculatorul primește niște instrucțiuni de funcționare sau un cod, care îi explică în amănunt ce are de făcut cu numerele din fiecare pătrat pentru a afla cum se va modifica configurația curentului în fiecare moment. Sînt necesare cîteva miliarde de operații matematice și de la cîteva minute la mai multe ore pentru a reda imaginea curentului de aer pe un interval de minute. Calculul poate fi comparat cu turnarea unui film. Pornind de la condițiile inițiale stabilite pentru fiecare pătrat în „cadru nr. 1”, calculatorul determină, conform instrucțiunilor condițiile existente în fiecare pătrat o clipă mai tîrziu, producînd astfel „cadru nr. 2” ș.a.m.d.

Cel mai curent mod de prezentare a rezultatelor este cel grafic, calculatorul avînd posibilitatea să creeze schițe ale curentului în diverse faze și să le reproducă pe clișee. Montarea și proiectarea lor ca film dau o imagine vie a formării vîrtejurilor și a celorlalte fenomene care se produc cînd un fluid are de înconjurat un obstacol.

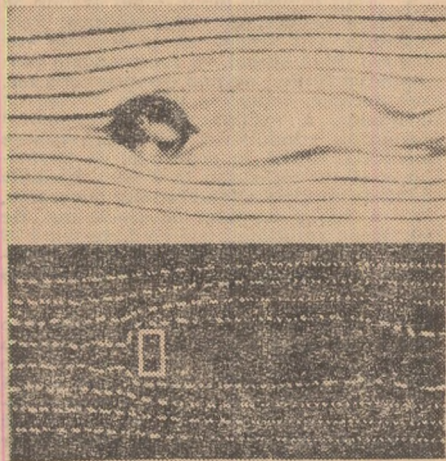
Calculatoarele sînt utilizate cu egal succes pentru a afla ce se întîmplă într-un reactor nuclear sau cum avansează o rachetă. Iar miine, ele ne vor da desigur indicații asupra dezvoltării economiei, timpului probabil sau stării de sănătate a populației.

CIBERNETICĂ

Experiențe

„imaginare“

Filozofilor greci din antichitate le plăcea să facă experiențe „în minte”. Mult mai tîrziu, Galilei a folosit experiența „imaginară” ca metodă de cercetare. Astăzi, calculatorul electronic a permis reluarea și dezvoltarea ei. Căci această minunată mașină reușește să imite natura prin modele matematice și să pătrundă în procese fi-

Cum se comportă un fluid cînd dă de un obstacol? Sus: „modelul” realizat de un colorant introdus în apa din vas. Jos: timpul lui văzut în imaginația calculatorului și înregistrat pe microfilm

zice extrem de complexe, confirmînd sau infirmînd multe din ipotezele nou lansate.

Experimentarea cu ajutorul calculatorului evită eventualele erori la măsurat. În plus, reprezintă un procedeu care poate fi considerat atît teoretic cît și experimental; teoretic, deoarece stabilește relații abstracte, matematice între obiecte sau fenomene și experimental pentru că mașina primește doar datele privitoare la situația inițială a unui sistem și o serie de indicații după care să calculeze situația lui într-un moment din viitor.

Pentru a demonstra eficacitatea metodei se poate lua un exemplu din mecanica fluidelor, anume trecerea unui curent de aer pe lingă un obstacol.

Cum se comportă un fluid cînd e obligat să înconjoare un obiect nemîșcat? La viteze mici, curentul de aer e liniștit și constant. Cînd atinge însă o anumită viteză critică, care e invers proporțională cu înălțimea obstacolului, el dă naștere la vîrtejuri asemănătoare cu cele care se formează cînd amestecăm cu lingurița într-o ceașcă de cafea. Aceste vîrtejuri pornesc alternativ de la cele două extremități, superioară și inferioară, ale obiectului, constituind un fel de diră oscilatorie lăsată în urma lui și trimițînd impulsuri care se întorc la obiecte. Vibrațiile produse astfel explică zbirnițul pe care-l auzim cînd sfișiem aerul cu o nuia sau cînd bate vîntul în grementul unei ambarcațiuni. Tot ele pot face

CHIMIE

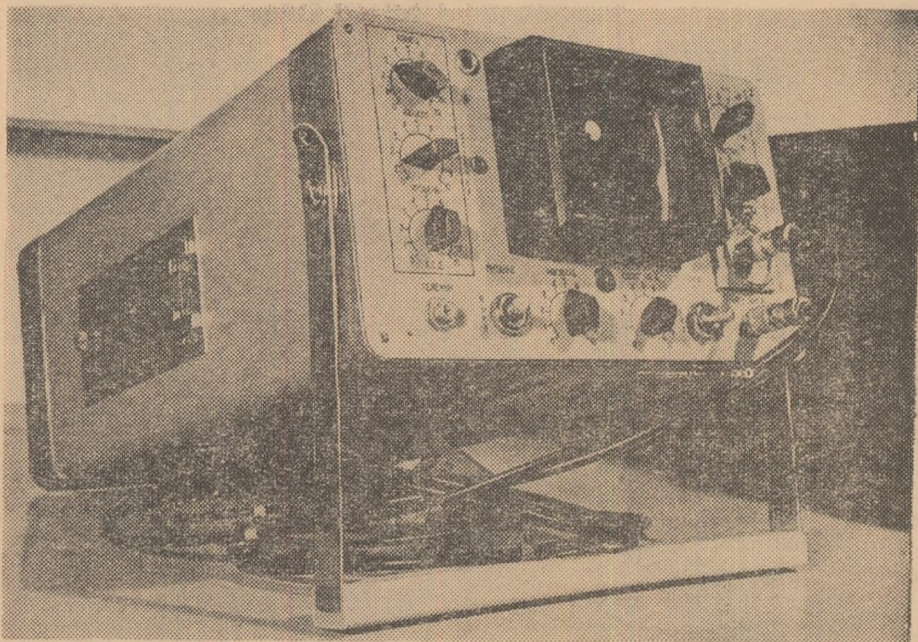
Proteine în retortă

Se știe că o mare parte din populația globului suferă sistematic de foame. În fiecare an omenirea produce cu 15 000 000 de tone de proteine mai puțin decît ar avea nevoie. Ori, proteinele sînt o componentă a alimentației fără de care viața este de neconceput. Nu numai oamenii, ci orice ființă începînd cu minusculii infuzorii și terminînd cu cele mai complexe organisme, au astfel nevoie de proteine.

Alimentele cu conținut de proteine constituie, prin urmare, cea mai prețioasă hrană. În același timp însă ele au și cea mai complicată compoziție dintre toate substanțele alimentare necesare omului. Încît, dacă chimiștii au învățat să producă pe scară industrială vitamine și glucide, ei mai întîmpină multe dificultăți în strădania lor de a prepara pe cale sintetică proteine.

Pentru a putea realiza sinteza proteinelor, chimiștii ar trebui să obțină o serie de aminoacizi. Cu alte cuvinte, să fabrice elementele din care se construiesc în organismul nostru proteinele. În combinații diferite aminoacizii se găsesc în carne, lapte, brînză de vacă, unt, mazăre și alte produse. Opt aminoacizi, așa-numiții de neînlocuiri — lizina, triptofanul, leucina, izoleucina, valina etc. — trebuie introduși obligatoriu în organism o dată cu hrana. Pe ceilalți îi sintetizează organismul. La care mai trebuie să adăugăm că celulele corpului nostru iau naștere din 20 de grupe de aminoacizi. Deci, proteinele se obțin prin prelucrarea aminoacizilor. Dar aceștia ar putea fi introduși în organism și de-a dreptul în sine fără să mai treacă printr-o seamă de „operațiuni” intermediare ca: mestecarea, înghițirea și chiar prepararea hranei. Și omul ar trăi, pentru că aminoacizii ar fi foarte ușor asimilați. Se pune însă întrebarea: cine ar consimți să renunțe la plăcerea pe care i-o procură gustul mîncării? Așadar, pe primul plan e gustul.

Marea gamă de alimente cunoscute azi ne dă impresia că ele ar avea și o gamă cel puțin la fel de bogată de gusturi. Dar nu! Gusturile sînt numai în număr de patru: dulce, acru, sărat și amar. Iar ceea ce ne face să greșim sînt mirosurile. Acestea sînt mult mai variate și, în același timp, aproape inseparabile de gusturi. Aproape fiecare substanță are un miros propriu. Chiar unul și același produs își poate schimba mirosul o dată cu forma. De pildă, unul e mirosul aluatului pentru pîine și cu totul altul este mirosul pîinii proaspăt

Acest defectoscop ultrasonic, creație recentă a Institutului central de cercetări tehnologice și pentru construcția de mașini din U.R.S.S., detectează fisurile, golurile și alte defecte ale pieselor forjate și turnate și din cusăturile sudate. Sensibilitatea noului aparat este atît de mare, încît descoperă chiar și goluri cu un diametru de numai un milimetru în interiorul piesei de oel

scoase din cuptor. Într-un fel miroase carnea crudă și cu totul altfel miroase friptura. Am insistat puțin asupra mirosurilor pentru ca să ne putem da mai ușor seama cît de complicată este operația de a crea artificial mirosuri pentru tot felul de produse sintetice și cu atît mai greu produsele insole.

Cu toate dificultățile care stau în calea sintetizării proteinelor, chimiștii au izbutit totuși să găsească pînă în clipa de față cîteva căi de obținere a lor. Ne vom referi, foarte pe scurt, doar la una din aceste căi, la aceea urmată de un grup de tineri cercetători de la Institutul de reactivi chimici și substanțe chimice pure din Moscova. Acești cercetători au izbutit să obțină aminoacizi printr-un procedeu relativ simplu, din deșeurile inutilizabile ale industriei cîrnii și peștelui. Metoda electro-dializei folosită este, în același timp, foarte eficientă și în obținerea de substanțe chimice pure.

Electrodializorul construit pentru experimentarea noii metode este alcătuit din cîteva camere goale separate prin membrane. Aceste membrane constituie tot „secretul” electro-dializei. Ele sînt confecționate din compuși macromoleculari rezistenți armași cu capron și au proprietatea de a lăsa să treacă selectiv în cîmpul electric anionii și cationii.

Metoda tinerilor chimiști moscoviți, a fost unanim apreciată de specialiști. În consecință, pînă la finele acestui an în mai multe regiuni din Uniunea Sovietică va începe construcția unor mari instalații de fabricare a aminoacizilor după metoda electro-dializei.

MECANICĂ

Nu vor mai fi accidente!

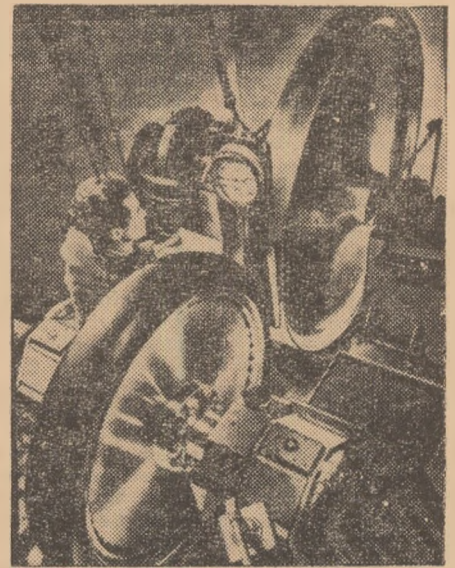
În fiecare an, marile uzine de automobile alocă sume impresionante pentru cercetarea științifică, iar laboratoarele lor folosesc o armată de cercetători în cele mai diverse ramuri: metalurgie, chimie, aerodinamică, electronică etc., etc. Și totul pentru același scop: realizarea unor mașini din ce în ce mai moderne, cu calități mecanice superioare, confortabile și ușor manevrabile și care, în plus, să ofere pasagerilor un maximum de securitate. Inovațiile realizate sînt multe și unele dintre ele, ca de pildă suspensia hidropneumatică, sistemul de răcire cu apă în circuit închis sau motorul instalat la spate și-au dovedit eficacitatea în practică. Și totuși, automobilul de azi continuă încă să se prezinte, cu excepția liniei caroseriei, ca și strămoșul lui cu motor cu benzina în patru timpi, roți cu anvelope pneumatice, transmisie cardanică, șasiu...

În ultimii ani, însă luînd în considerare rapidă evoluția a tehnicii, intensificarea circulației și, ca urmare, și numărului de accidente, cercetătorii au început să fie preocupați de un automobil deosebit de tipul clasic. Între altele, ei prevăd punerea la punct a unor sisteme de demaraj mai simple, totala purificare a gazelor de eșapament, un mijloc practic de reglare în marș — în funcție de drum, încărcătură și viteză —

a presiunii pneurilor, ceea ce ar înălțura complet penele de cauciuc, faruri al căror fascicul luminos să varieze automat evitînd „orbirea” în caz de trafic în sens invers etc., etc.

Importante schimbări vor cunoaște și mijloacele de frînare, care sînt cauza a aproximativ 80 la sută din accidente, întrucît o mașină cu roțile blocate devine o adevărată sanie cu tălpi de cauciuc, cu neputință de manevrat. Astfel, clasică pedală va fi înlocuită cu un „robot” capabil să dozeze frînarea în funcție de starea drumului sau cu un dispozitiv mai simplu, bazat pe energia cinetică a unui volant care, detectînd continuu aderența dintre pneuri și drum modifică, prin intermediul unei servocomenzi, presiunea uleiului în cilindrii frinelor.

De bune perspective pare că se va bucura în viitor și turbina. Pentru realizarea automobilului cu turbină, cercetătorii au fost nevoiți să inventeze și două aliaje noi, care să nu sufere nici o alterare la temperaturi înalte și să fie inuzabile la frecare continuă. În acest caz efectul de frînare se reali-

Studierea comportamentului pneurilor fără camera la viteze mari necesită instalații complicate

zează prin mijlocirea unui inversor de flux extraordinar, care folosește paletele directoare cu pas variabil amplasate în calea gazelor, pe care le întorc și, eventual, le inversează. De asemenea, se află în studiu și proiectul unei instalații radar care să tatoneze drumul și să adapteze suspensia la inegalitățile de suprafață ale acestuia, precum și un cric integrat în caroserie care să poată fi direct acționat de la tabloul de bord.

Și volanul a intrat în studiu la laboratoarele de cercetări ale uzinelor de automobile. Se știe că, în caz de accident, cel mai expus este șoferul, tocmai din cauza acestei piese absolut indispensabile. Pentru securitate, în viitor, volanul va fi construit după principiul telescopului, în caz de șoc retrăgîndu-se cu 20 cm. datorită unui dispozitiv compresibil. O altă inovație o reprezintă volanul care la oprirea mașinii se va ridica automat pentru a înlesni ieșirea și intrarea șoferului.

În fine, cercetătorii au abordat și problema clasicului motor, cu explozie încercînd să-l înlocuiască cu un motor electric. După cum se vede, automobilul viitorului a început să se contureze, ce-i drept deocamdată în laborator...

In pragul carierei medicale, absolventele Z. Kuzmina și O. Ribalova au fost repartizate la o policlinică din Iakutsk

TEMĂ DE SEZON

Scarlatina

Toți cercetătorii sînt astăzi de acord că scarlatina face parte din grupa infecțiilor provocate de un microb cantonat în exsudatul faringean și în secrețiile nazale, ale cărui toxine sînt apoi răsindite în circulația sanguină, microb numit streptococ hemolitic.

În general, nu este greu de diagnosticat scarlatina. În plină stare de sănătate aparentă, boala izbucnește brusc cu febră foarte ridicată (39—40°), frisoane intense, puls foarte accelerat, dureri mari de cap, agitație, delir, vărsături, dureri la înghițit și roșeață în gît. Amigdalele sînt foarte inflamate și congestive, cu pete hemoragice, ganglionii submaxilari măriți și dureroși la presiune, limba acoperită cu un strat gros, albicios, murdar, în afară de margini, unde culoarea ei este mai roșie. După 12—36 ore de la începutul bolii apare și erupția sau exantemul caracteristic scarlatinei, constînd din numeroase pete mici, ușor reliefate, cit o gămălie de ac sau un bob de mei (micropapule) pe un fond roșu sui generis mai mult sau mai puțin intens, de forma unui placard congestiv difuz pe piele. Erupția are la pipăit un caracter granulos, aspru și dispare pentru câteva clipe dacă apăsăm pielea cu degetul. Ea apare mai întîi pe gît și pe piept, apoi se întinde spre abdomen și rădăcina membrilor, diminuînd treptat spre extremități. Intinderea exantemului se face extrem de repede și, excepționnd fața pe care o respectă, îl găsim adesea și la nivelul palmelor și tălpilor.

La încheieturile brațelor și picioarelor (cot, subțiori, stîngii, scobitura genunchiului) erupția este și mai accentuată, în formă de dungi de culoare roșie-vinată, care nu dispar la presiune din cauză că sînt formate prin ieșirea singelui din vase. Frecvență este caracteristică este de asemenea „masca lui Filatov”, produsă de congestia intensă a obrazilor, în contrast cu paloarea tot atît de accentuată din jurul orificiului bucal și nazal.

Ajuns la maximum de dezvoltare în primele două zile, exantemul mai persistă 1—3 zile, după care părăsește și dispare încet, în aceeași ordine în care a apărut, adică mai întîi de pe gît și de pe piept, apoi de pe trunchi și de pe extremități. De obicei, săptămîna următoare erupției începe cu cojirea sau descuamația pielii. Intensitatea descuamației este în directă legătură cu gravitatea exantemului: cu cît acesta este mai puternic, cu atît descuamația este și ea mai intensă.

Boală de o deosebită gravitate în trecut, mai cu seamă datorită complicațiilor care se produceau după 3—5 săptămîni de la debut (limfadenite, otite, sinuzite, miocardite, nefrite etc.), scarlatina cunoaște în zilele noastre o evoluție mult scurtată și lipsită de complicații o dată cu instituirea tratamentului cu penicilină, antibioticul specific tuturor infecțiilor cu streptococi. Totodată, însă, prin administrarea penicilinei, instalarea imunității a fost frînată, de unde și frecvența tot mai mare a reîmbolnăvirilor de scarlatină. Cum trebuie să procedeze părinții în mo-

mentul declarării bolii ca să prevină posibilitatea unei epidemii? În primul rînd, scarlatina trebuie declarată medicului de circumscripție, în mod obligatoriu, în decurs de 24 de ore de la apariția erupției. Izolarea este și ea obligatorie și nu se poate face decît în spitale sau secții de contagioși. Aceasta deoarece microbul, care se află în gîtul și nasul bolnavului, se poate răspîndi cu ușurință la persoanele din jur prin strănut sau prin picăturile eliminate în timpul vorbirii. Obligatorie este, de asemenea, dezinsecția obiectelor și rufăriei bolnavului.

Dacă o profilaxie generală eficientă nu este posibilă din cauza numeroaselor cazuri care nu pot fi diagnosticate la timp și a purtătorilor de streptococ nedepistați, grație tratamentului cu penicilină s-au realizat progrese importante în „îmblinzirea” epidemiilor, lipsite astăzi de virulența care odinioară provoca numeroase cazuri mortale. Astăzi imunizarea activă cu anatoxină + vaccin antiscarlatinos și seroterapia profilactică pentru combaterea scarlatinei în colectivitățile de copii sînt tratat înlocuite prin penicilino-profilaxia pe gură cu penicilină V. Ea se aplică în primul rînd fraților copiilor bolnavi de scarlatină înainte de a fi primiți la școală, cîmine sau alte colectivități de copii. În felul acesta putem nădăjdui că, în era antibioticelor, scarlatina va fi încă o boală infectocontagioasă sortită dispariției.

Dr. Vsevolod Michelzon

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Semințele de in în constipație

Un tratament inofensiv și cu bune rezultate în constipația obișnuită este cel cu semințe de in. Semințele de in (Semen lini) sînt inodore, au un gust dulceag și introduse în apă, în special în apă caldă, se acoperă imediat cu un strat abundent de mucilagii.

Datorită acestor mucilagii semințele au o acțiune purgativă (mecanică și emolientă) foarte utilă în constipație și inflamații cronice ale tubului digestiv (colite etc.).

Doza obișnuită este de 10—15 g pe zi. Semințele se pun într-o ceșcuță cu apă caldă și după ce se descompun și apare mucilagiul (peste circa 30 minute), se beau cu totul. Pentru combaterea constipației obișnuite se vor lua în acest fel 2—3 lingurițe seara la culcare. În afecțiuni ale intestinului, colite, inflamații intestinale, doza se va crește pînă la 20 g pe zi (cam 4 lingurițe pline). În acest caz semințele se vor lua întregi, în mai multe prize, în cursul zilei

Medicus

E BINE SĂ ȘTIM

Îngrijirea gurii și a dinților

În cavitatea bucală alimentele suferă primele transformări, mestecarea și îmbibarea lor cu salivă pregătindu-le pentru procesul de digestie ce va urma. Dar pe lângă acest rol de „sediu inițial” al digestiei alimentelor, gura este totodată și poarta de intrare a multor boli infecțioase

Iată de ce îngrijirea gurii și dinților împiedică înmulțirea florei microbiene, apariția infecțiilor bucale și a cariilor dentare. Aceste măsuri sînt necesare nu numai pentru igiena cavității bucale, ci și pentru sănătatea întregului organism, cariile și infecțiile dentare constituind focare de unde infecția se poate răspîndi cu ușurință în întregul organism.

Dacă un timp oarecare nu curățăm dinții, ei se acoperă cu un depozit — piatra dentară — care duce la inflamația gingiilor, la dezvelirea rădăcinilor și clătinarea dinților în alveole (parodontoză). Aceste depozite se formează din resturi alimentare care se păstrează între dinți și în cavitățile cariilor dentare, din sărurile minerale ale salivei, precum și dintr-o mare cantitate de germeni microbieni care găsesc un mediu prielnic de dezvoltare. În lipsa unei bune îngrijiri, numărul microbilor aflați într-un miligram de depozit de pe dinți ajunge la 800 de milioane, pe cînd dacă dinții sînt corect îngrijiți nu depășește 5—7 milioane.

Pentru a evita consecințe neplăcute (cum sînt cariile, mirosul urit din gură, pioreea alveolară) trebuie să se asigure o curățire corectă cu peria și pasta de dinți, în fiecare seară, înainte de culcare, și dimineața. Deosebit de importantă este spălarea pe dinți seara, pentru a nu permite rămînerea resturilor alimentare în timpul nopții.

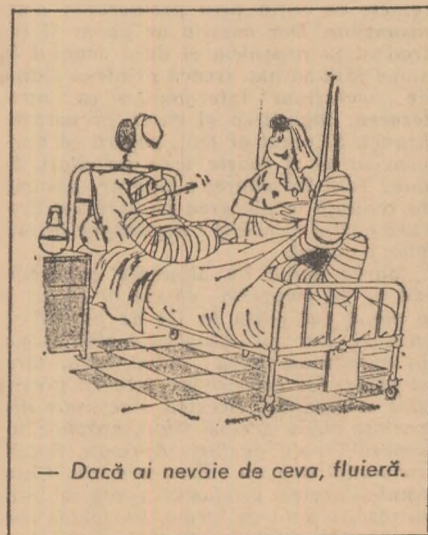
La curățirea dinților, trebuie frecată cu peria nu numai suprafața lor exterioară, ci și cea interioară, mai ales suprafața interioară a dinților din față și jos, unde se depune cantitatea cea mai mare de piatră dentară. Pentru îndepărtarea resturilor alimentare dintre dinți, trebuie să facem cu peria mișcări nu numai orizontale, ci și verticale, adică de sus în jos.

Prof. A. I. Evdokimov recomandă ca după terminarea spălării pe dinți, peria să fie săpunată și în felul acesta să fie lăsată pînă la întrebuirea următoare, păstrată într-un pahar uscat și curat, cu părul în jos. Înainte de a fi din nou folosită, săpunul se îndepărtează cu apă. Folosirea perii de dinți murdare mai mult strică decît ajută.

După frecarea dinților cu peria și pastă trebuie să spălăm bine gura, ca să nu rămînă pasta între dinți, cu o apă de gură. Apele de gură sînt soluții slabe de alcool care conțin substanțe aromatizante, eterice, mentol, vanilin etc.

Aceste măsuri trebuie aplicate nu numai la adulți, ci și la copii. Dinții de lapte la copii trebuie îngrijiți ca și dinții permanenți. Știind că numai dinții de lapte sănătoși se schimbă cu dinții permanenți sănătoși, de la 2 ani în sus copilul trebuie obișnuit să-și clătească gura și apoi să folosească periuța de dinți. Aceasta trebuie să fie mică și moale. Periodic, de 1-2 ori pe an, copilul va fi examinat de un medic stomatolog pentru a-i depista și trata eventualele carii. Dacă lăsăm cariile netratate și neplombate, inflamația dentară se poate dezvolta, poate forma puroi, ducînd de multe ori la intervenții chirurgicale pentru evacuarea puroiului

Dr. A. Dutkivici

— Dacă ai nevoie de ceva, fluieră.

Poșta medicului

NELU MARTON — București : În aftele bucale, tratamentul local se face prin gargară cu Rivanol 0,25 la mie sau atingeri la 2 zile cu nitrat de argint 2 la sută. Ca tratament general, extracte de ficat (Rovitrat, Neohepar), vitamina PP și uneor aureomicină 16—20 g (cite 1 g pe zi).

M. A. G. — București : Ne este greu să ne pronunțăm dacă este vorba de afecțiunea numită „vitiligo”, așa că vă sfătuim să vă adresați unui dermatolog.

IOANIDE CEZAR — Brăila : 1) Nici un motiv de alarmare. 2) După părerea noastră este vorba de un hematom, care se va resorbi cu timpul. 3) Da, vă recomandăm operația.

WATSUO I. K. — București : 1) Dușuri căldute sub jet puternic, gimnastică și 2—3 lingurițe de Nervocalm pe zi vor ameliora starea dv. 2) Despre culturism am publicat și vom mai publica articole, însă nu în cadrul paginii medicale.

DUMITRU POPA — Iași : De vreme ce vi s-a pus diagnosticul de adenom de prostată, tulburările de care vă plîngeți nu pot fi de natură nervoasă. 2) După părerea noastră, tratamentul se poate repeta cel puțin de 2 ori pe an. 3) În doze netoxice, folosirea îndelungată a Lizadonului nu este nocivă. 4) La fel și în privința Bromovalului.

G. E. — Petroșani : Durerile dv. de sîni sînt în legătură cu variațiile hormonale din cursul fluxului lunar, toate grefate pe un teren nervos ușor dezechilibrat. Prin căsătorie, atît aceeași cît și durerile vor dispărea. Pînă atunci, vă recomandăm suspendarea sînilor, evitînd comprimarea lor, hidroterapie, comprese umede, reducerea lichidelor, a excitantelor. Tratamentul hormonal, administrat sub supraveghere medicală, constă în doze mici de Testosteron (5—10 mg/zi sau la 2 zile), înaintea datei de apariție a fenomenelor dureroase, fără a depăși un total de 40—50 mg. De asemenea rezultate bune dă Lutestan 4—5 fiole „mite” sau „forte” în a doua jumătate a ciclului, sau Progesteron 10 mg timp de 6 zile.

GH. M. — Reșița : Tromboflebita este o boală vasculară vindecabilă fie printr-un tratament medical de lungă durată, fie prin intervenție chirurgicală, care constă în ligatura venei femurale. Pentru înlăturarea spasmului venos se recomandă comprese intermitente cu apă caldă, iar în cursul nopții ridicarea membrului afectat deasupra planului orizontal al patului, prin ridicarea picioarelor din față ale patului. În caz de dureri intense: Butazolidină în doze de 400—600 mg/zi (drajeuri sau injecții). Tratamentul anticoagulant constă din administrarea unuia din următoarele medicamente: Heparină, Trombostop, Pelentan, Tromexan, Hedulin, Damilon. Pentru acțiunea sa tonică asupra peritelor venoși, se recomandă produsul Vasokastan. Tratamentul trebuie însă individualizat de medicul specialist. 2) Vom publica în curînd un articol pe această temă.

PENESCU DORIN — Brașov : Boala descrisă se numește varicocele, iar tratamentul este chirurgical.

VĂDUVA STAN — București : Citiți răspunsul dat tov. Penescu Dorin.

VASILIU ION — București : În candidoza bucală, în afara pensulațiilor cu Stamicin, se mai recomandă Stamicin pe gură în doză de 6 tablete (3 000 000 u. pe zi) în 3 sau 6 prize. Tot ca tratament general se mai practică vaccinoterapie cu levurină sau cu extrasul glucido-lipidic Longhin în doze vaccinante de 0,5; 1 și 1,5 ml s.c. la 2—3 zile, pînă la 15—20 de injecții sau în doze desensibilizante cu diluția 1 la sută.

B. C. — Comuna Vaideeni, raion Horezu : Trebuie să vă faceți un examen al secrețiilor uretrale, pentru că poate fi o blenoragie sau o infecție cu trichomonas. Asociați tratamentul cu penicilină (2 000 000 u) un alt antibiotic (eventual aureomicină, pe gură), cite un drajeu la 6 ore, împreună cu un drajeu de vitamina B complex.

MARIOARA UZUN — București : Dacă stadiul actual al varicelilor nu este atît de avansat încît să necesite intervenția chirurgicală, vă recomandăm pentru rezultatele sale bune produsul Varicocid (1—3 ml per cutan).

(Urmare în pag. 11-a)

INDIA

Școala yoghilor din Rishikesh

În nordul Indiei, pe malul Gangelui, aproape de izvoarele fluviului, se află un orașel numit Rishikesh.

Gangele este socotit o apă sfântă, iar Rishikesh unul din cele mai sfinte locuri de pe marele fluviu. Orașelul este asaltat de milioane de pelerini. Nesfârșite șiruri de oameni se îndreaptă într-acolo nu numai în timpul sărbătorilor religioase, ci în fiecare zi, an de an, veac după veac.

Unul din principalele motive ale pelerinajului îl constituie spălarea trupului păcătos în apele fluviului. Procedura, simplă de altfel, este socotită ne-

aflau acolo. Erau plecați în alt oraș la o consfătuire cu frații lor. În schimb, am fost întâmpinat de un tânăr yoga care, după cum am înțeles, are, între altele, și misiunea de a primi vizitatorii. După ce m-a salutat politicos și demn, a început să răspundă amabil la întrebările mele.

Se numește Svami Devananda, are 28 de ani și se află în școală de la 15 ani. Școala primește orice persoană între 15 și 80 de ani (în India există, de altfel, multe centre de învățămînt de acest fel) indiferent de naționalitate, religie și sex. Există școli mixte și se-

care seamănă cu o capelă. Este cavoul întemeietorului școlii. Doi yoghi îndeplineau lângă mormînt un fel de ritual. Mi s-a uns și mie fruntea cu vopsea albă și portocalie, mi s-a dat să beau un pumn de apă (din care se stropise cu câteva clipe mai înainte mormîntul), apoi mi s-au oferit petale de flori albe.

După aceea am intrat într-o altă clădire. O sală spațioasă, întunecoasă și rece. Lângă un perete se afla statuia zeiței cunoașterii. În fața ei se ruga un yoga, care ținea în mînă, nu știu de ce, un clopot. Cînd ne-a zărit, și-a întrerupt rugăciunea și a început să discute cu noi, să răspundă la întrebări.

Și totuși yoghiii sînt oameni cu preocupări destul de pămîntene. Pe lângă școală există, bunăoară, o clinică de oftalmologie, unde bolnavii sînt tratați cu metode proprii, dar nu sînt disprețuite nici realizările medicinei moderne. Există de asemenea o tipografie, în care yoghiii își tipăresc literatura lor. Tratatamentul în clinică este gratuit, dar pentru cărți trebuie să plătești prețul indicat pe copertă. Tipografia mai scoate și o revistă lunară, care cuprinde articole cu caracter religios și filozofic, de morală etc. Iată un citat tipic: „Unii oameni sînt mereu nervoși și deprimați. Cicălitarii și ursuzii, ei sînt purtătorii unei boli primejdioase, epidemice, pentru că răs-pindesc pretutindeni în jur tristețe și deprimare. Iar deprimarea ucide energia. De aceea, căutați să fiți întotdeauna bine dispuși!” Și iată și titlurile citorva cărți tipărite în tipografia școlii: „Puterea rațiunii”, „Evitați încălcarea stomacului”, „Tuberculoza”, „Sănătatea și fericirea”, „Culegere de culegetări din cărți sfinte” (ale mai multor religii).

Școala și locatarii ei au nevoie de foarte puține lucruri. O tunică rezistă multă vreme. Scăldatul (zilnic) în Gange este gratuit. Hrana: o ceașcă-două de lapte, o farfurie de orez și două banane. Atît consumă un yoga pe zi. Cu toate acestea școala are un capital de pus la bancă, alcătuit timp de decenii din daniile particulare.

Exercițiile fizice și dieta severă (exclusiv vegetariană) fac ca trupul yoghilor să fie slab, vîinos, fără mușchi reliefați, în schimb puternic și mlădios. Este interesant cu cîtă seriozitate urmăresc yoghiii ceas de ceas starea corpului și a spiritului. De pildă, la rugămintea mea, un yoga mi-a arătat câteva exerciții. Apoi l-am rugat să-mi demonstreze cum se respiră corect conform normelor Yoga. El mi-a răspuns,

Svami Devananda

însă, că nu putea în momentul acela pentru că cu o jumătate de oră în urmă băuse o ceașcă de lapte. Peste o oră, dacă voi mai voi, bineînțeles, îmi va putea îndeplini rugămintea.

„Se însera. Era timpul să plec. Mi-am luat rămas bun de la Svami Devananda, care mi-a propus să revin și a doua, și a treia zi și în genere să rămîn în școala lor măcar trei săptămîni. E termenul minim necesar — m-a lămurit el — pentru însușirea principiilor exercițiilor fizice. Însușirea lor trebuie făcută neapărat sub conducerea

și supravegherea unui specialist. Devananda m-a prevenit că nu-i deloc indicat să începi singur gimnastica Yoga după desene și cărți.

Invitația lui sinceră de a mai rămîne în școală sau măcar de a mai reveni o dată și a sta acolo mai mult timp cuprindea, evident, nu numai amabilitatea unei gazde ospitaliere, ci și dorința unui yoga de a mai face un prozelit.

V. Nikolaev

INSULA MAURICIU

Munți albaștri,
valuri străvezii
și uragane
pustiitoare...

Spre deosebire de insula vecină, la Réunion, cu priveliști mai austere și mai maiestuoase, în mare parte acoperită de munți de origine vulcanică, cu înălțimi de 2 000 și 3 000 de metri, insula Mauriciu face, la prima vedere, o impresie de confort și liniște, de parcă ar fi fost creată anume pentru a oferi deopotrivă localnicilor și vizitatorilor străini posibilitatea de a se recrea.

Descoperită la începutul secolului XVI de portughezi și apoi cucerită, în 1598, de olandezi, care i-au și dat acest nume în cinstea prințului Mauriciu de Nassau (viteaz comandant al armatei și flotei olandeze în timpul războaielor cu Spania, contribuind prin victoriile sale la realizarea principalelor revendicări ale revoluției burghize din Țările de Jos), mica insulă de origine vulcanică din arhipelagul Mascarene a trecut apoi, în 1715, în stăpînirea Franței și în cele din urmă, în 1810, a devenit posesiune engleză. Se spune că ar fi fost cunoscută și de navigatorii arabi încă din secolul al X-lea. Cert este, însă, că pînă în 1598 a rămas nelocuită.

Oricum, ingusta fișie de uscat, pierdută în imensitatea Oceanului Indian, pune la dispoziția turiștilor hoteluri confortabile și, în genere, condiții prielnice pentru a-și petrece timpul în insulă după gustul fiecăruia. Se poate, bunăoară, pescui sau inota sub apă, se poate face plajă pe nisipul alb și fin de pe litoral și, bineînțeles, se poate admira peisajul de o rară frumusețe, un adevărat regal pentru ochi, cu munți nu prea înalți (cel mai înalt, Pythou Rivière-Noire de numai 826 de metri, se află în sud-vestul insulei) colorați într-o delicată nuanță de albastru, valuri străvezii și sclipitoare în lumina puternică a soarelui tropical și o vegetație luxuriantă, încărcată de miresme.

Apele din preajma țărmului, împrejmuit de recife de corali, adăpostesc, însă, sumedenie de gînganii, unele dintre ele neplăcute la vedere și atingere. Se află acolo și arici de mare. Prezența lor impune vizitatorului o permanentă atenție, spre a nu călca pe acele lor veninoase. Mai sînt apoi peștii-torpilă care, la cea mai mică atingere, curentează.

Port-Louis, centrul administrativ și principalul port al insulei, oglindește caracterul eteroclit al populației, alcătuită din indieni (două treimi), africani și europeni. Alături de vile cochete și clădiri administrative se află cartiere locuite de indieni și chinezi, cu prăvălii și prăvălioare. Apoi, lângă o biserică catolică se înalță o pagodă chinezească, lângă un templu hindus o biserică protestantă, o casă de rugăciuni mahomedană etc. Pe străzi poți întîlni indiene înalte și frumoase, învesmîntate în sariuri fine.

În afară de plantațiile de trestie de zahăr, care ocupă cea mai mare parte a insulei (peste 90 la sută), zahărul constituind principalul produs de export, după care urmează romul și spiritul, mai există mici plantații de aloe, cocotieri, ceai și tutun. Din pădurile tropicale cu esențe prețioase (lemn negru ș.a.), care au acoperit cîndva insula, n-au mai rămas, însă, acum decît cele din munți.

În general, viața în încintătoarea insuliță nu este atît de ușoară cum s-ar putea crede la prima vedere. În afară de alte neajunsuri, insularii sînt amenințați aproape în fiecare an de calamități naturale. Uraganele, cu o viteză de pînă la 220 kilometri pe oră, care se abat asupra insulei mai ales în lunile ianuarie—martie, distrug recoltele, ca-sele și pun în pericol viața oamenilor.

G. Pantelev

Pelerini în apele Gangelui

cesară și chiar curativă în orice loc al marelui fluviu, dar la Rishikesh scăldatul are o valoare deosebită. Acolo, pelerinii efectuează operația socotită sfîntă, mișcîndu-se în jurul unui postament circular de piatră, udat de apele Gangelui. Postamentul, artificial creat, pare să aibă un diametru de 30—40 de metri, dar cred că nu e îngăduit să fie măsurat. Europeanii nu sînt lăsați să intre în apă; pot însă să privească spectacolul de la distanță. Cei ce nu știu să înoate pot face inconjurul postamentului ținîndu-se de niște lanțuri groase care-l împrejmuesc.

De dimineață pînă seara, cheul este tixit de pelerini, care forfotesc, stau jos, dorm, mîncîcă sau ascultă predicile preoților. Bolnavii se ațin mai ales de o parte și de alta a drumului care duce spre podul suspendat de peste Gange, una din frumusețile orașelului.

Dacă de pe cheul Gangelui urci spre munți, ajungi la porțile unei școli yoga, care adăpostește niște oameni în tunici portocalii, de neînțeles la prima vedere. După ce am explicat primului yoga întîlnit în cale scopul vizitei mele, am fost condus într-o clădire mică, probabil administrația, dar nici conducătorul școlii, nici locștiitorul lui nu se

parate pentru bărbați și femei. La Rishikesh învață și femei, dar din cei 80 de cursanți nu sînt mai mult de zece.

Școala yoga seamănă cu o minăstire. Durata studiului și șederii acolo sînt nelimitate. Svami Devananda e hotărît să rămînă la școală toată viața. De aceea i s-a și îmbrăcat tunica portocalie, semn al unui stagiu îndelungat.

Despre yoghi, despre teoria și practica lor s-a scris destul de mult. Se știe că ei încep cu perfecționarea fizică a corpului, apoi (după principiul mens sana in corpore sano) trec la perfecționarea spirituală. Faza inițială a studiului, referitoare la organismul omenesc, dă rezultate care par neavizate de-a dreptul minuni. Dar nu-i vorba de minuni, ci de o teorie și o practică elaborate de veacuri, care dau posibilitate omului să stăpînească uriașele posibilități nefolosite ale rațiunii și trupului său.

Programul școlii este destul de sever. Lecțiile, dacă le putem numi așa, au loc dimineața, începînd din zori, apoi după amiază și seara. În ce constau ele? În studierea, însușirea și executarea unor exerciții fizice speciale, cîteva zeci la număr. Svami Devananda mi-a arătat 24 de exerciții socotite fundamentale. Înainte de a începe demonstrația a trecut într-o altă încăpere, unde s-a dezbrăcat. Apoi a întins pe jos un covoraș și a început exercițiile. După afirmația lui Svami, însușirea și executarea regulată a acestor exerciții întăresc organismul, nu numai mușchii, inima și plămîinii, ci toate organele interne fără excepție, ba chiar vindecă de multe boli. O practică secolară sugerează yoghilor soluțiile necesare în fiecare caz concret.

Primul lor precept afirmă că la baza înțelegerii învățaturii yoghilor este bunăvoința. Pe monumentul ridicat în memoria întemeietorului școlii sînt înscrise următoarele cuvinte: „Fii bun și fă bine!”. Dar învățătura lor nu se limitează la exerciții fizice. În școală se studiază, deopotrivă, filozofia și istoria yoghilor. De-a lungul veacurilor yoghiii au lăsat moștenire actualilor continuatori ai învățaturii lor sute și sute de volume. Așa încît durata nelimitată a studiului în școală este justificată.

Am pășit, împreună cu comunicativul meu ghid, pe dalele de piatră din curtea școlii. Un număr de construcții mici, unele cu cite un etaj, se cațără spre munte. Am intrat într-o clădire

Chiar dacă linia acestui vehicul, construit din lemn, nu e foarte aerodinamică, autorul lui, A. Ignatov, e încântat (și pe bună dreptate) de ingeniozitatea sa

RETROSPECTIVE NUMISMATICE

Moneda în timp și spațiu

Formarea de așezări cu o populație mai densă și creșterea legăturilor comerciale dintre ele a determinat, la începuturile sclavagismului, necesitatea introducerii unei măsuri cu valoare general acceptată. În epopeile lui Homer, această măsură comună o constituia boul. Armele lui Menelaos valorau nouă boi, iar cele ale lui Glaucos mai bine de o sută. Vitele au constituit cea mai obișnuită măsură a valorii și în Roma antică, după cum rezultă și din faptul că denumirea banilor (pecunia) provine din aceea a vitei (pecus). În China, mijloacele de plată au fost casmalele, cuțitele și alte unelte utile, iar mai târziu uneltele propriu zise au

Bătută în bronz, cu urme din pușinul argint cu care fusese acoperită, această monedă galo-romană vorbește despre invazia în Gali, dar și despre dificultățile economice ale timpului

fost înlocuite prin copiile lor miniaturale. Încă în secolul trecut în Tibet au fost folosite în chip de monede tăblițe confecționate din frunze de ceai presate.

Istoricii antici Herodot și Xenofon consideră că leagănul monedei metalice a fost Lidia. În secolul al VII-lea î.e.n. tehnica bătutului monedelor a fost preluată de greci. Primele monede metalice grecești au purtat efigia unei broaște țestoase (în Egina), a unui cal înaripat (în Corint) sau a unei cucuvele (în Atena).

În jurul anului 550 î.e.n. folosirea monedelor de metal s-a împămîntenit și în Europa Occidentală. La început romanii au folosit drept mijloace de schimb niște simple bucăți de bronz și abia în secolul al IV-lea î.e.n. au trecut la confecționarea de medalii. În anul 44 î.e.n. Iuliu Cezar a fost impunit de senat să-și pună efigia pe fața monedelor. A fost primul caz cînd pe monedele romane a apărut figura unei persoane aflate în viață.

Prima perioadă a evului mediu a marcat un regres față de nivelul artistic și tehnic al monetărilor grecești și romane. La mijlocul secolului al

XII-lea, de exemplu, moneda engleză — penny — a devenit atît de subțire încît era imposibil să fie imprimată pe ambele părți. În această perioadă a reapărut în Europa obiceiul de a se pune în circulație monede găurite la mijloc.

Epoca Renașterii a creat un tip de monede care a constituit, timp de mai multe secole, baza sistemelor monetare: talerul. El a cucerit Italia (tallero), Olanda (daalder), Scandinavia (riksdaler), Rusia (rublă), pe urmă a trecut oceanul găsindu-și o nouă patrie în Statele Unite (dolar). Către sfîrșitul secolului al XVIII-lea a fost introdus și în țările Orientului Îndepărtat.

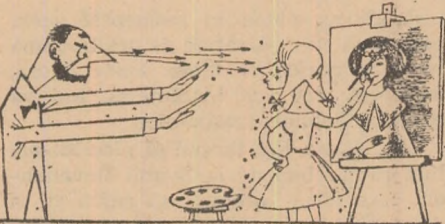
Cum se poate stabili vechimea monedelor?

Datorită circulației, monedele pierd din greutate. Determinînd greutatea fiecărei piese cu o precizie de o miime de gram, din datele obținute se construiește o așa-zisă „curbă Gauss” care indică repartizarea diferențelor în raport cu frecvența, respectiv cu greutatea lor. Curbă Gauss a unei monede de argint nou emise este înaltă și apropiată de verticală. Cu cît moneda a circulat mai mult, cu atît curba va fi mai joasă și mai apropiată de orizontală. Metoda este astfel atît de „sensibilă”, încît cu ajutorul ei data emiterii poate fi stabilită, chiar după mii de ani, cu o precizie de cel mult 1-2 ani.

CUVINTUL MĂGIC

Pictura, matematica și hipnoza

În fotoliu stă o fată cu o filă de hîrtie și un creion în mînă. În fața ei, un bărbat în halat alb o privește țintă și-i vorbește încet, dar insistent: „Concentrează-te! Nimic nu te poate

tulbura. Te simți inspirată, plină de avînt. Desenează!”

E o ședință obișnuită de hipnoză? Da

și nu. E mai curînd o experiență interesantă, pe care vă invităm s-o urmăriți.

Fata, pe nume Irina, ascultînd de sugestia hipnotizatorului Raikov, — începe să deseneze. Creionul aleargă pe hîrtie cu mișcări precise. După două-trei minute, pe fila odinioară albă prinde viață un portret.

— Cum te numești? o întrebă Raikov.

— Iliia Repin.

— Unde ne aflăm, pe cine vezi în jur?

Pentru Irina timpul s-a întors în urmă cu 66 de ani. Ea rostește numele cîtorva prieteni ai lui Repin, povestește evenimente din preajma anului 1900. Dar nu în aceasta constă neobișnuitul experienței, ci în împrejurarea că Irina nu știe să deseneze. Hipnotizatorul i-a concentrat, însă, întreaga atenție și voință asupra noțiunii simbolice „Repin”, care, împreună cu imaginile și asociațiile trezite de acest cuvînt, au excitat puternic anumiți centri din creier. Rezultatul l-am văzut: un portret desenat de cineva considerat pînă atunci lipsit de talent.

Toate bune, dar o dată trezită din somnul hipnotic va mai putea oare Irina să... rivalizeze cu Repin?

La această întrebare V. Raikov obișnuiește să arate două desene executate de aceeași persoană: unul, stingaci ca de copil, și un portret executat ca de o mînă de maestru. Între aceste două desene e o distanță de trei luni. Probabil că autoarea lor, studentă la Facultatea de fizică din Moscova, ar fi desenat toată viața pisici care să semene cu urșii dacă V. Raikov nu i-ar fi insuflat într-o zi că e... maestrul Rafael. După cîteva lecții de desen în stare hipnotică, viitoarea fiziciană a început să dea dovadă de un real talent și în stare de veghe. Iar după trei luni n-a mai avut nevoie de stimulente hipnotice, ajungînd să se întrebe dacă n-ar trebui să se consacre carierei artistice.

În stare de hipnoză activă, afirmă V. Raikov, orice om poate să-și „deștepte” aptitudini pe care nu și le bănuiește în stare de veghe. Chiar și indivizii certați cu matematica pot deveni buni matematicieni. Căci în timpul unui somn hipnotic activ omul își însușește automat tehnica autosugestiei, își dezvoltă voința și memoria.

MICA ENCICLOPEDI

Între patru ochi cu stelele

Anul nașterii telescopului a rămas necunoscut, ca de altfel și părintele lui. În primele lor încercări de a-și apropia stelele, astronomii au folosit lentilele de ochelari, descoperite — probabil — încă în secolul XIII de un meșter sticlă. Studiind însușirile acestor lentile, matematicienii și filozofii timpului au ajuns la o concluzie destul de ciudată dar care pentru vremea aceea suna, pare-se, destul de convingător: „Telul principal al vederii e de a cunoaște adevărul. Lentilele arată obiectele mai apropiate sau mai depărtate, răsturnate sau deformate. De aceea nu folosi lentilele dacă nu vrei să te lași păcălit”. În plus, rezerva față de lentile a fost întărită de convingerea că dintre toate simțurile numai cel al pipăitului era demn de încredere și că știința nu se putea bizui pe simțul văzului.

Primele studii științifice care au reabilitat lentilele au apărut abia în a doua jumătate a secolului al XVI-lea, iar în ultimul deceniu al aceluiași secol a început să se vorbească despre telescoape. Să se vorbească, însă, și nimic mai mult; căci la începutul secolului al XVII-lea savanții nu renunțaseră la scepticismul lor față de lentile. „Dacă o singură lentilă te înșală, raționau ei, două lentile, așezate una după alta, te înșală de două ori”.

„Ochelarii speciali”, cum au fost supranumite telescoapele, nu i-au lăsat totuși nepăsători pe comercianții parizieni care, începînd din 1608, i-au oferit clienților prezentîndu-i ca pe un joc distractiv.

Dar a mai trecut un an și Galilei a declarat sus și tare că telescopul e o uneltă prețioasă pentru știință și, construind el însuși telescoape, a verificat afirmația în practică. Cu cele șapte telescoape corecte dintre o sută cîte a construit, Galilei a făcut celebrele sale

descoperiri: petele solare, munții de pe Lună, sateliții lui Jupiter. Scepticismul savanților a fost astfel învins, dar nu și al Inchiziției: acel „E pur și muove”, șoptit întru salvarea științei, ne amintește că puternicele radiotelescoape de azi au în urma lor un drum spinos. Drumul spinos al cunoașterii.

CÎTE NU RABDĂ PĂMÎNTUL

Și totuși e rotund...

„Către întreaga omenire!

Afirm că Pămîntul e o sferă goală pe dinăuntru și că locuim pe suprafața ei interioară. Ea e înconjurată de numeroase alte sfere dispuse concetric. Declar că sînt în măsură să demonstrez această teză și să cercetez interiorul Pămîntului, dacă omenirea ar consimți să mă sprijine.

Cleves Symmes
Căpitan de infanterie în retragere.
Ohio”.

La 15 aprilie 1818 acest mesaj a fost înmînat membrilor Congresului, mai multor oameni de știință și directorului Universității din S.U.A. Fie că omenirea n-a reacționat însă la înflăcărutul apel, fie că autorul n-a fost în stare să-și demonstreze ipoteza, Pămîntul a rămas așa cum îl știm.

Ideea n-a fost, însă, abandonată. Spre sfîrșitul secolului trecut, un alt american, Cyrus Reed Tid a reușit să grupeze în jurul lui patru mii de adepți fanatici ai teoriei Pămîntului gol pe dinăuntru. El a fondat cu acest prilej o sectă religioasă, care a supraviețuit pînă în zilele noastre și ai cărei membri cred cu tărie că omenirea populează suprafața interioară a planetei.

Au existat, însă, și teorii care afirmă cum că Pămîntul n-ar fi o sferă ci un disc plat. În 1905, un oarecare V. Voliva a ținut la Chicago un ciclu de prelegeri din care rezulta, între altele, că Polul Nord s-ar afla în centrul acestui disc, iar antipodul lui ar fi, de fapt, circumferința discului. Voliva a oferit un premiu de 5000 de dolari celui care ar dovedi că Pămîntul nu e disc ci sferă.

Convingeri similare au ajuns pînă în zilele noastre. În Anglia, de exemplu, ființează o asociație ai cărei membri propagă teoria Pămîntului-disc. Unul din argumentele lor sună cam așa: „Musca poate zbura în cerc deasupra unei farfurii, ceea ce nu înseamnă că farfuria e sferică”.

Dar nu numai Pămîntul a căzut victimă acestui soi de astronomi. H. Bühren, din R.F.G., a oferit nu de mult 25 000 de mărci celui care va fi în stare să demonstreze că Soarele nu e o sferă goală pe dinăuntru. El, Bühren, e ferm convins că un înveliș exterior, incandescent ascunde privirilor noastre suprafața lăuntrică, rece a Soarelui și că interiorul astrului lumnios e gol. Mai mult, fața lui rece ar fi, chipurile, acoperită cu vegetație, pe care o putem vedea prin spărături ce se ivesc din cînd în cînd, în învelișul fierbinte numite în mod greșit (!) „pete solare”. De data aceasta, însă, oamenii de știință n-au rămas indiferenți la provocare. Societatea de astronomie din R.F.G. a reușit, firește, să dezmințască teoria lui Bühren și pentru că acesta a refuzat să achite „premiul” a fost deferit justiției. Astronomii au cîștigat originalul proces și autorul teoriei „Soarelui gol” a trebuit să scoată din buzunar 25 000 de mărci.

(Din „Izvestia”)

„Herr Doktor“ cade în capcană

(Urmare din pag. 4-a)

de la Marsilia și aștepta să i se controleze bagajul.

Inginerul, pe nume Fiodor Petrovici Faltz, locuia la Harkov. Era atât de ocupat, se lamentase el în glumă, încât uitase de viața lui personală. Apoi îi spusese, în treacăt, chipurile, că avea de gând să rămână vreo trei-patru zile la Odesa, să se mai odihnească după călătoria oboșitoare din străinătate, să se bucure de razele plăcute ale soarelui pe plaja din Arkadia și, foarte respectuos, chiar timid, o întrebare dacă nu voia să-i țină companie. Rita nu-l refuzase.

După o lună, Fiodor Petrovici veni din nou la Odesa. Luna de miere dură astfel citva timp. Fiodor Petrovici găsea mereu pretexte la serviciu, spunea el, ca să fie trimis în deplasare în orașul de la Marea Neagră. La un moment dat, însă, lucrurile luară brusc o altă întorsătură. Inginerul rări vizitele. Ba, într-o zi, în timp ce îl credea în Povoljje, Rita îl întâlni pe neașteptate la Odesa... Situația s-a schimbat, îi spuse inginerul... Continua s-o iubească ca și până atunci, îi era dragă, îi simțea lipsa, dar treburile îi luau tot timpul așa încât nu se vor mai putea vedea prea des. Dacă dînsa ar voi să-i facă unele mici servicii, niște fleacuri, i-ar fi mai ușor să găsească pretexte ca să-și motiveze plecările la Odesa. Și Rita se arătă gata să facă tot ce-i va cere...

Erau niște rugăminți ciudate. Să dea un pachet unui prieten de-al lui din Odesa. Să intre într-o casă mare de pe Podbelskaia, în apartamentul nr. 3, și să spună locatarilor că Fiodor Petrovici a venit etc. Într-o bună zi, Faltz o înștiință că ar dori ca ea să se mute la Nijnelimansk, pentru că va trebui ca el să se deplaseze acolo mult mai des, în interes de serviciu, decît la Odesa. Putea s-o aranjeze la biroul de construcții al șantierului naval. Ce să facă acolo? Să lucreze, evident! Să deseneze! Pe scurt, ce-a învățat la școală. Și, bineînțeles, și cite ceva din ce nu învățase la școală. În casa de pe Podbelskaia, Faltz îi făcu cunoștință cu un ins deșirat care o lămuri ce și cum trebuia să lucreze la Nijnelimansk. Se numea Ernst Ivanovici Sturm...

Fiodor Petrovici trecea din cînd în cînd pe la Rita, îi trimetea scrisori drăgăstoase, în care se plîngea că era foarte ocupat și-i aducea lucruri frumoase de îmbrăcat.

Sturm a consimțit să recunoască adevărul numai după ce s-a convins că știam totul despre el... Din capul locului și de bună voie declarase un singur lucru și anume că ne ura și regreta că nu izbutise să ducă la capăt acțiunea. În schimb colegii lui, instructorii militari Letzen și Sverin care încercaseră să organizeze „o coloană a cincea” în regiunile populate de germani, se dovediră a fi mult mai vorbăreți.

...Cînd Faltz a fost adus în fața mea, mi-am dat seama că fusese un fleac pentru el să sucească capul Ritei. Era, într-adevăr, un bărbat frumos, se purta corect și sobru, ba mai era și spiritual, deși nu-și făcea nici o iluzie în legătură cu ce-l aștepta. Cînd l-am întrebat ce-l făcuse să intre în organizația de spionaj și diversiune, ce anume îl nemulțumise pe el, un specialist strălucit care avansase rapid, mi-a răspuns zîmbind:

— Să dăm cezarului ce-i al cezarului și lui Dumnezeu ce-i al lui Dumnezeu. Cunoașteți, desigur, această cugtare. Eu o interpretez așa: ce-i de ajuns pentru cezar, e puțin pentru Dumnezeu. De aceea, cînd a avut loc la dv. schimbarea de regim, am părăsit institutul politehnic din Berlin, m-am întors în Rusia și am intrat în regimentul de fier.

Era o noutate pentru noi! În dosarul lui Faltz nu figura acest „amănunt”.

— N-ați știut asta — continuă sigur de el interlocutorul meu. — Vedeti, adevăratul meu nume este Remberg...

Mi-am amintit atunci de o firmă vopsită în două culori pe care scria: „Haine de gata — P. E. Remberg”.

— Da, da, sînt fiul milionarului Remberg, proprietar cîndva al celebrei firme. Acum vă dați seama că aveam temeuri serioase să doresc o soartă mai bună.

...Ospătarul Kuzma Danilici s-a comportat la interogatoriu supus și liniștit, ca un pelerin la o inmormintare. Un singur lucru a cerut: să i se dea voie să fumeze.

De altfel, și în noaptea cînd fusese arestat, se comportase surprinzător. Cînd a fost trezit din somn, s-a ridicat din pat, fără să arunce măcar o privire spre soția lui speriată de moarte, a căscat, și-a făcut cruce și a rostit o frază ciudată: „În sfîrșit. De zece ani aștept”. Era adevărul-adevărat. În urmă cu zece ani, cînd vaporul pe care lucra ca bufetier se afla ancorat la Shimonoseki, fusese recrutat de serviciul de spionaj japonez. „M-au cumpărat — declară el — pentru o mică afacere...” Cu doi ani în urmă, șefii îi porunciseră să se întoarcă la locul de baștină, la Nijnelimansk, pentru că îi interesa șantierul naval de acolo. Iar de puțină vreme, în mai, domnul Mitani, în timp ce-i înmînase suma de bani pe care i-o dădea de obicei, îl informase că de atunci încolo trebuia să lucreze și pentru prietenii lui germani. Domnul Mitani precizase, însă, imediat că Kuzma trebuia să-l țină la curent cu orice misiune primea din partea prietenilor. Care dintre noii șefi îl „preluase” pe Kuzma Danilici? Domnul Grün. Venise special pentru asta la Nijnelimansk.

Kuzma Danilici declară de la început tot ce știa. Își denunță toate legăturile și pe toți agenții celor două servicii de spionaj pe care-i cunoștea. O făcu chiar cu plăcere...

...Gerhardt Wolf refuză categoric să facă declarații. Arătă că, fiind cetățean al Marii Germanii, nu recunoaște asupra-i jurisdicția nici unui organ sovietic, indiferent care ar fi el, și anunță că anumite cercuri din țara lui vor aplica împotriva U.R.S.S. asemenea sancțiuni economice încît vom regreta că am îndrăznit să-l arestăm pe imputernicitul lui „Kontrol Co”.

După primele interogatorii, eu și Nilin, care conducea cu finețe și competență ancheta de la Nijnelimansk, am hotărît că era timpul să ne ocupăm serios de Pavel Alexandrovici.

...Cînd ofițerul de serviciu l-a introdus în biroul meu, Wehrman era foarte calm, corect îmbrăcat, proaspăt ras. Nu era din partea-i o bravadă. Cîteva clipe l-am privit cu interes, convingîndu-mă mai mult că era un om tare.

— În sfîrșit, ne-am întîlnit... Cum vrei să-ți spun? Pavel Alexandrovici sau Paul Alexander?

— Dacă nu vă e greu — răspunse simplu și amabil Wehrman, de parcă am fi purtat o discuție plăcută — aș prefera să-mi aud numele rusesc. Douăzeci de ani nu-s glumă. M-am obișnuit.

— Mă rog! Fie și așa. Aș vrea să înțelegi din prima clipă că — și am pus mîna pe un dosar voluminos de pe masă — știm de ajuns de multe lucruri care să-ți hotărască situația. Dar nu vreau să spun că ea este decisă. Dimpotrivă, spun altfel: soarta dumitale depinde acum de dumneata.

— Cred că precizarea dumneavoastră e inutilă. Am să vă spun totul. Chiar mai mult decît vă trebuie pentru dosarul respectiv — rosti el, arătînd spre mapă.

— Cum să înțeleg acest lucru?
— Nu trebuie să vă surprindă afirmația mea.

— Nici nu mă surprinde.
— Într-un fel sîntem colegi. Evident, am mai multă experiență și de aceea nu sînt îngrijorat de soarta mea. Credeți-mă, nu mă tem deloc. În genere spionii de talia mea nu sînt lichidați.

(Va urma)

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

ELIZA FURNEA — Baia Mare: După simptomele descrise, pare a fi o stare de rău epileptic (petit mal), dar ne este greu să ne pronunțăm de la distanță. Vă recomandăm să încercați produsul Trecid (8-10 comprimate zilnic) și să continuați tratamentul cu Glutarom.

KOTOI GHEORGHE — Ploiești: Am rugat, într-adevăr, pe corespondenții noștri să ne scrie cît mai scurt, dar din cele 4 rînduri ale dv. nu putem decît bănui o flebită varicoasă a piciorului drept. Vă sfătuim să vă adresați unui chirurg.

CRISTEA GHEORGHE — București: Tratamentul discopatiilor cervicale constă în infiltrații locale cu soluții de novocaină (0,50 la sută) însoțite de preparate iodate, sulfo-iodate, sau cortizonice, fizioterapie constînd în aplicații locale de căldură, mai ales împachetări cu parafină fierbinte, galvanizări, ionizări, raze ultracurte, infraroșii sau ultrasunete, röntgenterapie, balneoterapie (Govora, Herculan, Victoria, Eforie). Cînd tratamentul medical și balneo-fizioterapeutic nu dau rezultate se aplică tratamentul ortopedic: pat gipsat pentru noaptea, corset minerva, elongația coloanei cervicale prin tracțiune gradată, apoi masajе ușoare.

O SURPRIZĂ PLĂCUTĂ: Radioreceptorul portabil — Electronica S 631-T

Radioreceptorul este îmbrăcat într-o husă de piele și are 6 tranzistoare, 2 diode cu germaniu și o antenă interioară de ferită permițînd audierea emisiunilor din gamele de unde lungi și unde medii.

SE VINDE ȘI CU PLATA ÎN RATE

Se poate procura de la **MAGAZINELE UNIVERSALE ȘI DE SPECIALITATE ALE COOPERATIVELOR DE CONSUM.**

**ECONOMISIȚI TIMPUL!
APROVIZIONARE SIGURĂ!**

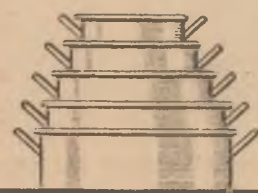

O.C.L. Alimentara — Raionul V. I. Lenin — asigură servirea laptelui proaspăt la domiciliul dv. pe bază de abonamente, prin magazinele din Drumul Taberei, nr. 2, Telef. 31 49 11 și Calea Ferentari nr. 72, Telef. 23 05 30

**GOSPODINE!
VASELE EMAILATE
IDEAL
SÎNT ASPECTUOASE ȘI DURABILE**

Vase emailate în execuție coajă de stejar cu dungă de aur, marmură și granit, produse de:

UZINELE „EMAILUL ROȘU”-MEDIAS

O ÎNTREBARE PENTRU FEMEII...

Cum arătăm?

Orice femeie vrea să arate bine. Dar numai dorința nu ajunge. Fără efort, fără perseverență nu putem obține nimic. Și dimpotrivă, rar se întâmplă ca grija permanentă pe care o acordăm înfățișării noastre să nu ne răsplătească. O femeie îngrijită, cochetă este întotdeauna plăcută, chiar dacă natura nu a fost prea generoasă cu dînsa. În această privință se pot cita cazuri cînd femeile au devenit propria lor creație. Descoperindu-și un gen, cultivîndu-l, „exploatîndu-l”, ele au compensat ceea ce le-a fost refuzat prin naștere. Evident, aici concură factori mai complecși decît simpla îngrijire fizică, dar acum nu ne vom opri decît asupra ei.

Azi femeile sînt foarte ocupate. E un adevăr mult prea bine știut ca să mai zăbovim asupra lui. Slujbă, gospodărie, copii — toate cer timp. Dar atunci cînd distribuim timpul să nu

Faimoasa iarnă rusească a sosit!

uităm nici de noi. Merită tot respectul gospodinele desvîrșite care își țin casa lună, dar să nu o facă cu prețul sacrificiilor lor. Gospodăria absoarbe enorm de multă vreme dacă nu vrem să neglijăm nimic. De aceea e bine să folosim din plin înlesnirile pe care le reprezintă spălătorile, preparatele semifabricate etc., etc. ca să ne rămînă zilnic și timpul nostru „feminin”. Ocupațiile nu sînt o scuză pentru un aspect neglijent.

Trebuie combătută și o altă tendință, e drept, nu prea răspîndită (cum ar putea fi!). Există femei care țin cu tot dinadinsul să îmbrăcească mai repede decît ie obligă vîrsta. După 35 de ani, încep să se îmbrace așa cum ar fi indicat la 50 — 60. Sigur că la această vîrstă e nepotrivit să cultivăm genul „jeune fille”, dar de aici și pînă la rochiile mohorite, pînă la pantofii cărora unii le spun foarte plastic „de mort” e o distanță uriașă. Să știți: chiar și după 35 de ani avem încă tot dreptul să ne îmbrăcăm tinerește, ceea ce nu înseamnă, însă, extravagant, deplasat. Și o putem face cu atît mai mult acum, cînd moda a desființat aproape barierele de vîrstă, cînd la 50 și chiar 60 de ani negrul, maroul, cenușul nu mai sînt culori obligatorii și exclusive.

În încheiere, cîteva sfaturi „în temă”, care sperăm să fie utile.

Organismul are din cînd în cînd nevoie de descongestionare, fapt care se reflectă imediat pe față. Aceasta se destinde, se calmează, se luminează. De aceea vă recomandăm să organizați o dată — de două ori pe săptămînă „zile de descongestionare”, respectînd următoarea dietă:

Ora 9 — 1 pahar de cafea (3 lingurițe de cafea la un pahar de apă, fără lapte și zahăr)

Ora 12 — un ou tare fără sare
Ora 15 — 100 grame de carne fiartă
Ora 18 — 100 grame de brînză
Ora 21 — 100 grame de brînză de vacă

Ora 23 — un pahar de lapte bătut. În afară de „zilele de descongestionare”, în celelalte zile obișnuite e bine să preferați legumele, lactatele,

carnea, să limitați consumul de făinoase, de sare, zahăr și lichide. Orice pahar de apă în plus scara e o adevărată primejdie pentru frumusețe și sănătate.

Foarte utilă este gimnastica zilnică de 20 de minute. Dar să nu așteptați imediat rezultatele. Ele se fac simțite cam după șase — opt luni. Dintre sporturi, cel mai indicat e înotul. Așa că folosiți-vă de orice ocazie ca să-l practicați.

(După „Sovetskaia jenscina“)

PASIUNI

Clubul lui Skiffle și al altora

Pe o străduță liniștită din Moscova există un club care, în ciuda poziției lui retrase, este foarte frecventat: clubul specialiștilor în rasa canină. El reunește peste patru mii de specialiști și amatori de ciini, dintre care majoritatea femei. Nu e lipsit de interes să arătăm că printre ei sînt nume celebre ca balerinele Galina Ulanova, posesoarea unui pudel ce i-a fost dăruit cu prilejul unui turneu în Anglia și Raisa Strucikova, care posedă un doberman-pintcher, artistul Serghei Obraztov, proprietarul unui splendid Saint-Bernard, scriitoarea Antonina Kopeteava, „mama” lui Skiffle, magnifici cîine ciobănesc originar din Scoția, cu un stufos arbore genealogic, devenit vedeta unei serii speciale de timbre.

Clubul este și condus de altfel de o femeie, Anna Neunivalova (evident, și dînsa posesoarea unui exemplar superb, Elba, cîine ciobănesc din Europa orientală), care a absolvit o școală specială de trei ani, fiind azi expert, examinator și arbitru la expoziții.

În această calitate are destul de lucru, fiindcă expozițiile sînt evenimente foarte așteptate de specialiștii în rasa canină. În consecință, clubul organizează în fiecare primăvară și toamnă expoziții și concursuri de ciini, care reunesc cel puțin șase sute de exemplare tinere. Inutil să mai spunem că stăpînii acestora nutresc în secret speranța că se vor înapoia acasă cu premiul mult rîvnit. Spre cîntea lor, dezamăgirile nu-i fac să-și piardă curajul și la următoarea competiție se prezintă iarăși la „start”. Ia fel de animați de nădejde.

Dar clubul este, în același timp, o foarte serioasă instituție de învățămînt. El pregătește specialiști în rasa canină, dresori, organizează conferințe, discuții, consultații.

Activitatea este sistematizată pe secții — zece în total! — fiecare ocupîndu-se de o anumită rasă de ciini. Nouă dintre ele sînt conduse de femei! Să facem cunoștință cu cîteva.

Veronika Ivanova, stenografă la o revistă literară, prezidează de mulți ani secția specializată în rasa colley (ciini ciobănești din Scoția). Ramira Pucarskaia, șefa laboratorului de construcție al Institutului de informații științifice și tehnice al U.R.S.S. se ocupă de dogi. Ea însăși posedă doi, care sînt o bună reclamă pentru pregătirea ei de specialistă în această rasă. Secția depune o adevărată activitate științifică — cum precizează Ramira Pucarskaia — spre a păstra puritatea descendenților lui Arko — dog achiziționat din R.D.G., ve-

Expozițiile-concurs sînt evenimente importante pentru Skiffle și ceilalți

dela secției. Urmașii lui și ai Azei, a cărei frunte a fost încununată cu laurii de campioană, sînt supuși periodic unui examen foarte minuțios. De asemenea, toți cîinii fac cursuri de dresaj, pentru care li s-au pus la dispoziție douăzeci de terenuri de exerciții. În fiecare duminică, sute de dogi fac practică sub conducerea competentă a instructorilor.

O secție specială a clubului, condusă de Natalia Neciaeva, se ocupă de rasele obținute în U.R.S.S. Natalia Neciaeva predă fizica la Institutul de transporturi. Ea funcționează în învățămînt de patruzeci și șase de ani. Cealaltă mare pasiune a ei, cîinii, este tot atît de veche și îi consacră, cu plăcere, foarte mult timp.

Clubul din Moscova are încă șazeci de frați mai mici, care ființează în diferite orașe din U.R.S.S.

In familie
Desen de I. Cerepanov

LA ÎNDEMÎNA ORICUI

Pledoarie

pentru mersul pe jos

Amatorii de figuri complicate de gimnastică tratează de sus eforturile fizice mici pe care le implică mersul pe jos. Și nu au deloc dreptate. Căci așa cum o dovedesc ultimele studii în această problemă, „pietonismul” are merite cel puțin egale cu utilizarea spalielilor, „calului” sau halterelor.

Lucrul merită cu atît mai mult subliniat cu cît tendințele vieții moderne sînt adversare, uneori involuntare, ale mersului pe jos. Urbanității creează microraiioane, în care totul — magazine, biblioteci, cinematografe — sînt la „îndemină”, adică foarte aproape. Mijloacele de transport în comun, bicicletele, motocicletele și automobilele personale se înmulțesc și ele. Așadar, e nevoie de un adevărat efort prealabil pentru a decide pe cineva să o ia „per pedes apostolorum”.

Care sînt avantajele acestui exercițiu pe care specialiștii îl consideră sportul cel mai firesc? Practicat cu regularitate, el le poate insuma pe toate celelalte, deoarece pune în mișcare numeroase grupuri musculare, începînd cu cele ale membrilor inferioare și bazinului și sfîrșind cu centura scapu-

lară. Contractiile duc, bineînțeles, la consumul unei importante cantități de calorii, stimulează pofta de mîncare și circulația singelui, reajustează ritmul cardiac și calmează sistemul nervos central.

În măsura posibilităților, pictonul ideal trebuie să caute aer curat, pe care să-l tragă în piept cu inspirații regulate și adînci. Dar chiar și mersul pe străzile orașului nu este de neglijat. Condiția este, însă, ca cel ce umblă să respecte anumite reguli elementare și anume: să nu se obosească excesiv (limitele sînt strict individuale și ficcare om și le cunoaște pe ale sale), încălțămîntea să fie confortabilă (cu talpă nici prea subțire, pentru a nu simți neregularitățile pavajului, nici prea grosă, pentru a nu deveni o povară), iar mîinile să fie libere, pentru ca brațele să se poată balansa în voie.

Se recomandă să nu se fixeze o limită de timp pentru parcurgerea unei anumite distanțe. Mersul trebuie să fie degajat de orice obligație de performanță, pentru ca efectele lui să aibă un caracter favorabil organismului.

Sînteți încă sceptici? „Pietonismul” nu face discriminări nici de sex, nici de vîrstă, nici măcar de stare a sănătății, cu excepția maladiilor foarte grave. Așa că nu vă rămîne decît să încercați pentru a vă convinge.

SĂ ȚINEM MINTE

Sfaturi practice

● Se spune că îmbrăcămînta din fibre sintetice nu ar suporta spălătul cu mașina. Nu-i adevărat. Se impune doar respectarea anumitor reguli. Astfel, apa din cilindru nu trebuie să depășească o treime din volumul acestuia, pentru ca obiectele să plutească liber fără să se motolească. Pentru țesăturile sintetice temperatura apei să fie de 30 de grade, iar pentru cele combinate cu fire de bumbac să nu depășească 60 de grade. Ciorapii din fire de capron pentru femei trebuie introduși în mașină după ce au fost legați într-o batistă mai mare sau o cîrpă.

● Obiectele de spălat nu se țin în mașină mai mult de cinci minute. După ultima limpezire se scot din mașină și se întind la uscat fără a se stoarce. În nici un caz nu se admite folosirea stocătorului.

● Petele proaspete de cerneală pot fi scoase frecînd locul cu o cîrpă înmuiată în lapte. În același mod putem curăța oglînda, clapele instrumentelor muzicale, ramele tablourilor.

● Radiera școlărească obișnuită curăță negreala de pe obiectele metalice.

● Dacă vrem ca lenjeria să nu capete luciul la călcat, adăugăm în scrobeală puțin lapte.

● Zahărul curăță foarte bine pâlăriile de fetru. Folosiți-l ca pe o radieră.